

ITÄ-LAPIN LIIKENNETURVALLISUUSTOIMIJA

Vuosikertomus 2022

Liikenneturvallisuustyö Lapissa

Kuntien liikenneturvallisuusryhmissä ja eri hallinnonaloilla tehtävä liikenneturvallisuustyö muodostaa toiminnan perustan, jota sidosryhmien tekemä työ täydentää. Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja sidosryhmät (mm. Liikenneturva, ELY-keskus, poliisi ja pelastuslaitos) ovat tiiviisti mukana työssä. Liikenneturvallisuustoimija avustaa kuntia käytännön liikenneturvallisuustyössä sekä edistää ja kehittää maakunnallisista ja kunnallista liikenneturvallisuustyötä. Liikenneturvallisuustoimijan työn mahdollistavat kunnat ja Lapin ELY-keskus yhdessä. Itä-Lapin alueella liikenneturvallisuustoimijana toimii Sitowise Oy.

Liikenneturvallisuustyön tavoite

Liikenneturvallisuustyön pääpaino on heikoimmin suojattujen liikkujaryhmien turvallisuuden parantamisessa, eli pyöräilijöissä ja jalankulkijoissa. Keskeisiä teemoja ovat suojateiden turvallisuuden parantaminen, jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden parempi havaitseminen, liikennesääntöjen tuntemus, asenteisiin vaikuttaminen sekä turvavälineiden käytön lisääminen. Myös moottoriajoneuvoliikenteen turvallisuus korostuu Lapissa. Toiminnassa huomioidaan Liikenneturvan valtakunnalliset kampanjat sekä paikalliset tarpeet esim. koulutusten avulla.

Liikenneturvallisuusryhmien toiminta

Vuonna 2022 Lapissa palattiin pandemiavuosien jälkeen perinteisiin liikenneturvallisuusryhmien kokousjärjestelyihin, sillä lähes kaikkien kuntien kokoukset saatiin toteutettua läsnä. Kokouksiin oli lisäksi mahdollista osallistua etänä Teamsin välityksellä, ja suurimpaan osaan kokouksia muutama jäsen osallistui etänä. Lisäksi esikouluikäisten ja alakoululaisten Turvaa tenaville -tapahtumat pyörähtivät jälleen käyntiin kahden taukovuoden jälkeen. Vaikka tapahtumia päästiin jälleen järjestämään, vuonna 2022 jatkettiin myös korvaavaksi toiminnaksi perustettujen Teams-infojen järjestämistä.

Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien jäsenistössä tapahtui pieniä muutoksia henkilöstön vaihtuessa. Ryhmiin saatiin myös uutta edustusta muun muassa eri sidosryhmistä. Kuntien viestintää saatiin sitoutumaan aiempaa enemmän liikenneturvallisuustyöhön. Tämä parantaa huomattavasti edellytyksiä matalan kynnyksen liikenneturvallisuustyölle viestinnän keinoin. Liikenneturvallisuusviestintää saatiin lisättyä myös toimijahankkeen puitteissa toteutettujen sosiaalisen median viestintämateriaalien kautta: monet kunnat julkaisivat valmista materiaalia omissa kanavissaan.

Vuoden aikana Itä-Lapin toimijatyössä järjestettiin yhteensä 21 kuntakokousta sekä kaksi Länsi- ja Itä-Lapin yhteistä ohjausryhmän kokousta ja kaksi kehittämiskokousta Rovaniemellä. ELY-keskus, Liikenneturva ja liikenneturvallisuustoimija osallistuivat kaikkiin liikenneturvallisuusryhmien kokouksiin. Poliisin ja pelastuslaitoksen edustajat osallistuivat osaan kokouksista.

Kuntien liikenneturvallisuusryhmien koko ja osallistumisaktiivisuus on esitetty alla olevassa taulukossa. Osallistujissa ELY-keskuksen edustus on laskettu yhdeksi, liikenneturvallisuustoimijaa ei ole laskettu mukaan.

Kunta	Jäseniä keskimäärin 2022	Osallistujia keväällä 2022		Osallistujia syksyllä 2022
Inari	22	16		16
Kemijärvi	16	7		6
Pelkosenniemi	19	7		10
Posio	20	13		12
Ranua	15	12		7
Rovaniemi	22	15	9	11
Salla	29	10		11
Savukoski	24	9		8
Sodankylä	20	7		10
Utsjoki	21	8		7

Viestintä liikenneturvallisuustyössä

Liikenneturvallisuustoimija aktivoi liikenneturvallisuustyöhön osallistuvia tahoja lisäksi viestimällä liikenneturvallisuustyöhön liittyvistä ajankohtaisista aiheista ja kampanjoista. Vuonna 2022 jatkettiin kuukausittaisten ajankohtaiskirjeiden lähettämistä liikenneturvallisuusryhmille. Uutena toimintatapana alettiin tuottaa valmista, taitettua viestintämateriaalia julkaistavaksi kuntien sosiaalisen median kanavissa.

Kuukausitiedotteiden aiheet vuonna 2022:

- Tammikuu: Liikenneturvallisuusindikaattorit
- Helmikuu: Liikennepsykologia
- Maaliskuu: Liukastumistapaturmat, Fiksusti kouluun -ohjelma
- Huhtikuu: Tarkkaamattomuus, ajoterveys, valtakunnallinen liikenneturvallisuusstrategia
- Toukokuu: Jalankulun suunnittelu -ohje, esteetön liikenneympäristö, sähköpotkulautailu, hälytysajoneuvon kohtaaminen
- Kesäkuu: Mopomiinit ja moposuorat, koulujen alun suojatiepäivystys, turvallinen lomaliikenne, Traficomin valtionavustushaut
- Elokuu: Turvallinen suojatie ja suojatiepäivystys, koulujen saattoliikenne, Traficomin valtionavustushaut
- Syyskuu: Ennakoiva ajo, riistaonnettomuudet
- Lokakuu: Näkyminen liikenteessä, heijastintempaukset, Traficomin valtionavustushaut
- Marraskuu: Liukastumistapaturmat, Traficomin valtionavustushaut

Sosiaalisen median viestintämateriaalien aiheet vuonna 2022:

- Toukokuu: Pyöräilyviikko: Resepti pyörän huoltoon sekä Pyörällä töihin -päivä (2 julkaisua)
- Kesäkuu: Lemmikin kuljettaminen autossa
- Heinä-elokuu: Porot liikenteessä rakkäaikaan ja toiminta porokolarin sattuessa
- Syys-lokakuu: Hirvionnettomuuksien välttäminen ja toiminta hirvikolarin sattuessa
- Lokakuu: Heijastimen käyttö
- Marraskuu: Uusi ohje hälytysajoneuvon kohtaamiseen

Liikenneturvallisuuustyötä ja sen merkitystä tehtiin näkyväksi kuntapäätäjille suunnatun sähköisen infomateriaalin avulla. Kuntia kannustettiin lisäämään viestintää sekä kuntalaisten suuntaan, päätäjille että kuntaorganisaation sisällä.

Liikenneturvallisuuustyön käytössä oli sähköinen projektipankki, mutta toimintahäiriöiden vuoksi sen käyttö väheni vuonna 2022.

Aiempien vuosien tapaan kunnille ja sidosryhmille tarjottiin koulutusmahdollisuuksia järjestämällä avoimia liikenneturvallisuuustoimijan Teams-tietoiskuja seuraavista teemoista:

1. Yksityistieasiat, 18.2.2022
2. Pyöräilyn suunnitteluohje ja risteysratkaisut, 25.3.2022
3. Sähköpotkulaudat – uhka vai mahdollisuus?, 8.4.2022
4. Maastopyöräilyn reittisuunnitelmat, 6.5.2022
5. Kuntien liikenneturvallisuuden ja liikkumisen ohjauksen hyvät käytännöt, 26.8.2022
6. Päivitetty jalankulun suunnitteluohje, 16.9.2022
7. Liikennemerkkien käyttö kaduilla -opas, 14.10.2022
8. Moottorikelkkailu; tiedottaminen, reitit ja vastuut 4.11.2022
9. Työkaluja kutien liikenneturvallisuuustyöhön, 2.12.2022

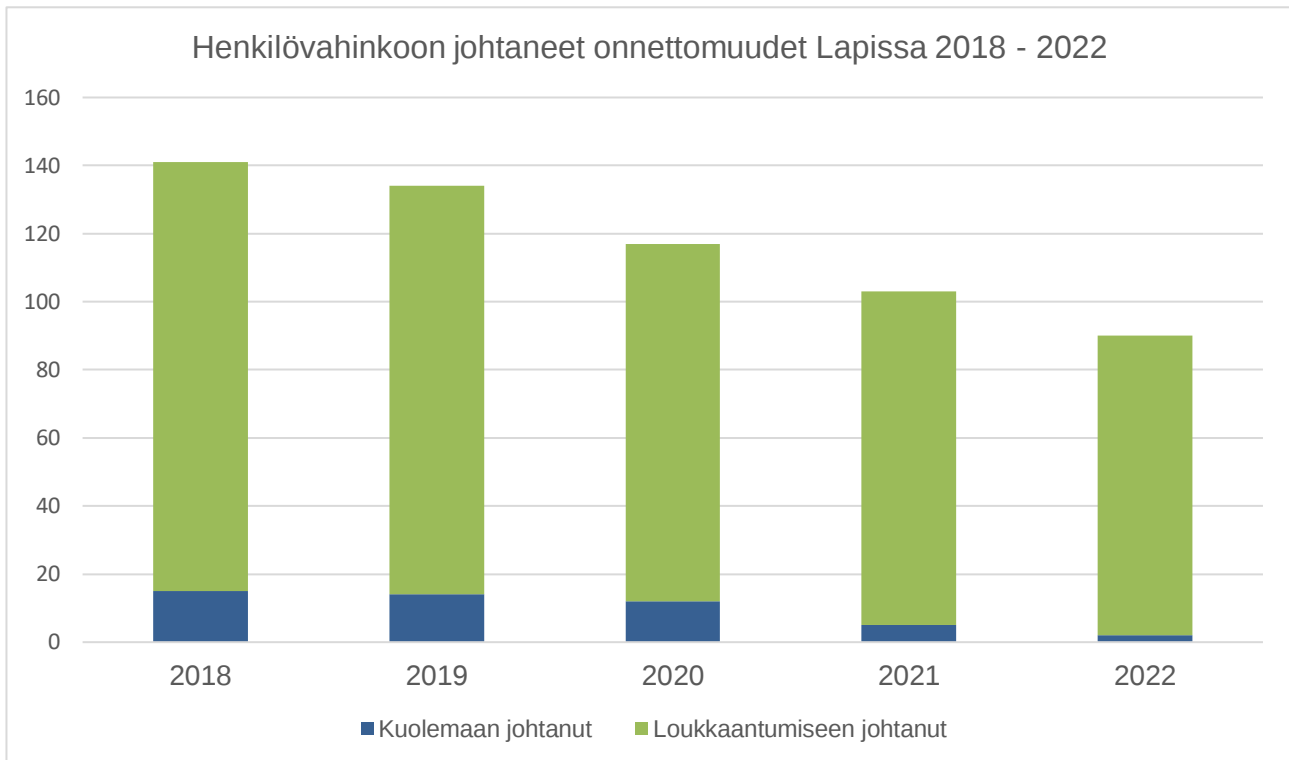
Materiaalihankinnat

Liikenneturvallisuuustoimija toimitti kuntiin erilaista materiaalia (esim. heijastimia, heijastinvaljaita, pyöränvaloja ja lahjakortteja) vuoden aikana toteutettavia tapahtumia varten. Tiedot materiaaleista on koottu kuntakohtaisiin koosteisiin. Lisäksi vuonna 2022 jaettiin osa edellisvuoden aikana tilatuista ja toimitusaikataulun viivästymisen vuoksi myöhemmin saaduista materiaaleista (heijastinkassit).

Liikenneturvallisuuden kehittyminen Lapissa

Lapissa tapahtui vuosien 2018–2022 aikana yhteensä 585 poliisin tietoon tullutta henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta, joista 537 onnettomuutta johti loukkaantumiseen ja 48 onnettomuutta kuolemaan. Keskimäärin viiden vuoden ajalta tämä tarkoittaa 117 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuodessa.

Vuonna 2022 Lapissa tapahtui 90 poliisin tietoon tullutta henkilövahinkoon johtanutta tieliikenneonnettomuutta, joista 2 johti kuolemaan ja 88 loukkaantumiseen (kuva 1). Tilastojen perusteella henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet ovat vähentyneet vuosittain vuodesta 2018 lähtien. Liikenneturvallisuus on Lapissa kehittynyt oikeaan suuntaan.

Kuva 1. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet 2018–2022. (Lähde: Onnettomuusrekisteri Väylävirasto 3.3.2023)

Vuonna 2022 erityisesti henkilövahinkoon johtaneet hirvionnettomuudet lisääntyivät aikaisempiin vuosiin verrattuna. Lisäksi mopedionnettomuudet ovat tilastojen mukaan jatkaneet kasvuaan ja polkupyöraonnettomuudet ovat lähteneet nousuun aikaisempien vuosien laskusuuntauksen jälkeen. Yksittäisonnettomuuksien määrä on laskenut merkittävästi edeltävien vuosien tasosta, ja muiden onnettomuustyyppien määrä on pysynyt suurin piirtein vuoden 2021 tasolla. Vuonna 2022 kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ovat olleet kohtaamis- ja yksittäisonnettomuudet.

Inari

Liikenneympäristö

Vuonna 2022 Inarissa toteutettiin ELY-keskuksen hankkeena esteettömyyskartoitus, jonka yhteydessä vanhusneuvoston jäsenet osallistuivat esteettömyyskävelyn ja palautekyselyyn.

ELY-keskus sai aloitteen valtatiellä 4 Uruvaaran kohdalla 50 km/h-nopeusrajoituksen jatkamisesta, ja aloite johti nopeusrajoituksen muutokseen. Koppelontiellä jatkettiin 60 km/h -nopeusrajoitusta. Inarin kunnassa uusittiin katuvaloja kaavateiden varteen ja Sudentien peruskorjattiin. Inarin koulun suunnittelu käynnistettiin ja Ivalon koulu valmistui.

Liikenneturvallisuusryhmässä keskusteltiin erityisesti koululaisten turvallisuudesta Ivalojoen ylittävällä sillalla, ja asiaa on käsitelty myös muuten kunnan ja ELY-keskuksen välillä. Lisäksi kokouksissa puhututti sillan eteläpäässä sijaitsevan kiertoliittymän pohjoisimman suojaten turvallisuudesta.

Liikenneturva mittasi ajonopeuksia Ivalon sisääntuloväylillä taajamamerkin kohdilla 5.9.2022. Rajoituksen mukaan ajoi neljännes, keskinopeus oli 55 km/h.

Inarin liikenneturvallisuussuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuustyö

Ivalon koulu- ja kulttuurikeskus Kaarre otettiin käyttöön. Koulun alkaessa ohjattiin liikennettä yhdessä muun muassa poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Ivalossa järjestettiin liikenneturvallisuustoimijahankkeen kautta Turvaa tenaville -tapahtuma 5.9.2022. Tapahtumaan osallistuivat 0.-2.-luokkien oppilaat. Rasteilla oppilaat pääsivät muun muassa tutustumaan pyöräilykypärään, heijastimiin, poliisiautoon, pelastuslaitoksen ajoneuvoon sekä aura-autoon ja sen kohtaamiseen liikenteessä. Tapahtuman rastinpitäjinä toimivat Liikenneturva, SPR, poliisi, pelastuslaitos ja Destia.

Liikenneturvallisuus näkyi Inarin nuorisotyössä monella tavalla. Nuorisotilalla askarreltiin heijastimia ja jaettiin Inarin kunnan tilaamia Inari-heijastimia. Syksyllä toteutettiin pyöräilyvisa, johon osallistui noin 70 nuorta. Visasta ilmoitettiin ennakkoon, ja siihen valmistauduttiin huolella opiskelemalla itsenäisesti pyöräilyyn liittyviä asioita. Lisäksi Inarissa toteutetaan vuosittain liikennepuistoa, jonka kautta tavoitetaan pääsääntöisesti perheitä ja ala-asteikäisiä lapsia.

Inarin koulukuljettajille järjestettiin koulutustilaisuus 6.9.2022. Tilaisuudessa käytiin läpi koulukuljetusten pelisäännöt: kuljettajien ja kuljetettavien oikeudet ja velvollisuudet. Tilaisuuteen osallistui myös koulujen rehtorit ja johtajaopettajat sekä Liikenneturva.

Vuonna 2022 Inarissa tehtiin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, johon sisällytettiin liikenneturvallisuusasioita Liikenneturvan avustuksella. Asiaa käsiteltiin lisäksi liikenneturvallisuusryhmän kevään kokouksessa.

Inari osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten liikenneturvallisuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastavia.

Inarin kunnan viestintäkanavissa viestittiin liikenneturvallisuudesta ja jaettiin viranomaistiedotteita. Inarin kunnan verkkosivuilla on oma sivunsa liikenneturvallisuustyöryhmän toiminnasta, ja verkkosivuille lisättiin liikenneturvallisuussuunnitelma.

Vuonna 2022 liikenneturvallisuusryhmään saatiin myös matkailupuolen edustus Lapland North Destinationsilta. Matkailuun ja liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita käsiteltiin syksyn 2022 kokouksessa, ja asioita on viety eteenpäin myös kokouksen jälkeen, mm. Liikenneturva tuki matkailutoimijoille liikkumisen turvallisuuden huomioimisessa.

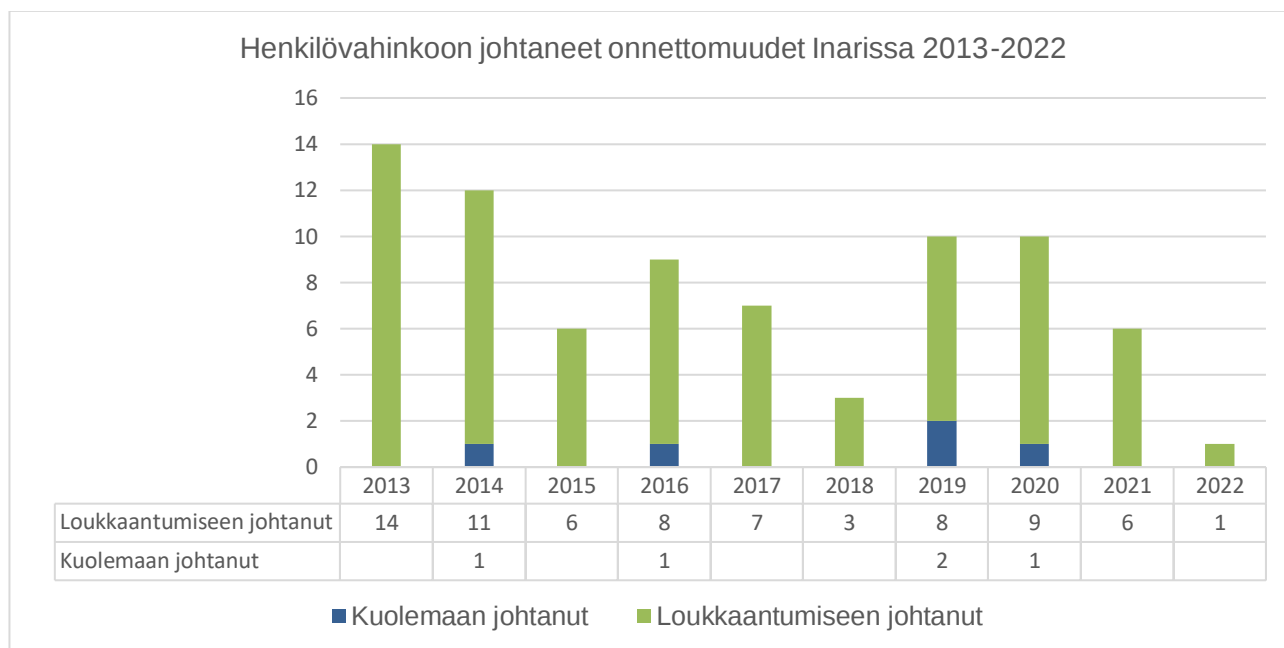
Toimijahankkeessa laadittu infomateriaali liikenneturvallisuustyöstä toimitettiin kunnan kirjaimoon välitettäväksi kunnan päättäjille.

Toimijahankkeen kautta Inarin kunnalle toimitettiin seuraavia materiaaleja:

- Heijastimet (100 kpl)
- 50 euron S-ryhmän lahjakortti (2 kpl) nuorisotoimelle

Inarin onnettomuuskehitys

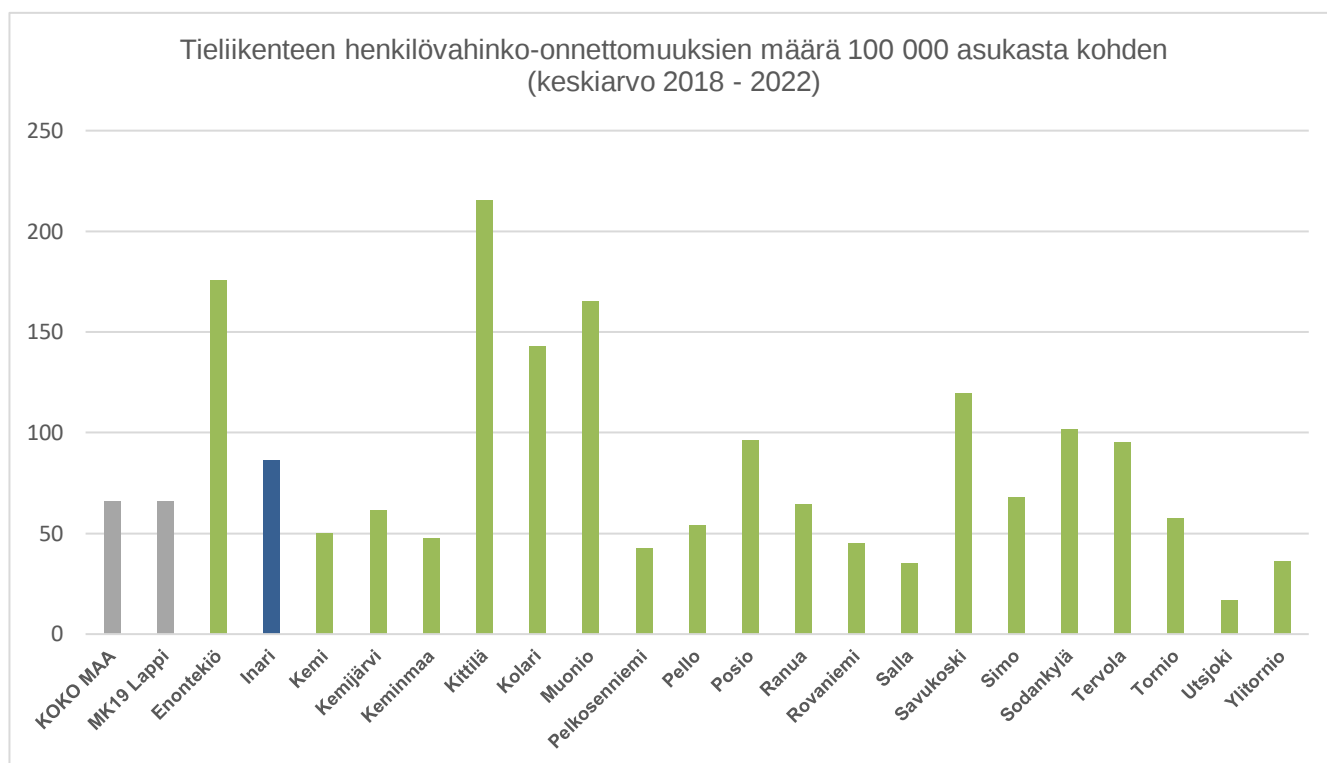
Inarissa tapahtui vuonna 2022 vain yksi henkilövahinkoon johtanut onnettomuus. Kymmenen vuoden aikana Inarin henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvää alenemista. Onnettomuuksien määrät ovat pääsääntöisesti olleet laskussa, mutta vuosien 2016, 2019 ja 2020 onnettomuusmäärissä näkyy selvä piikki henkilövahinko-onnettomuuksissa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Inarissa on tapahtunut yhteensä 78 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 73 on loukkaantumiseen ja 5 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on kymmenen vuoden aikana loukkaantunut yhteensä 115 ja kuollut 7 henkilöä. (Kuva 2.)

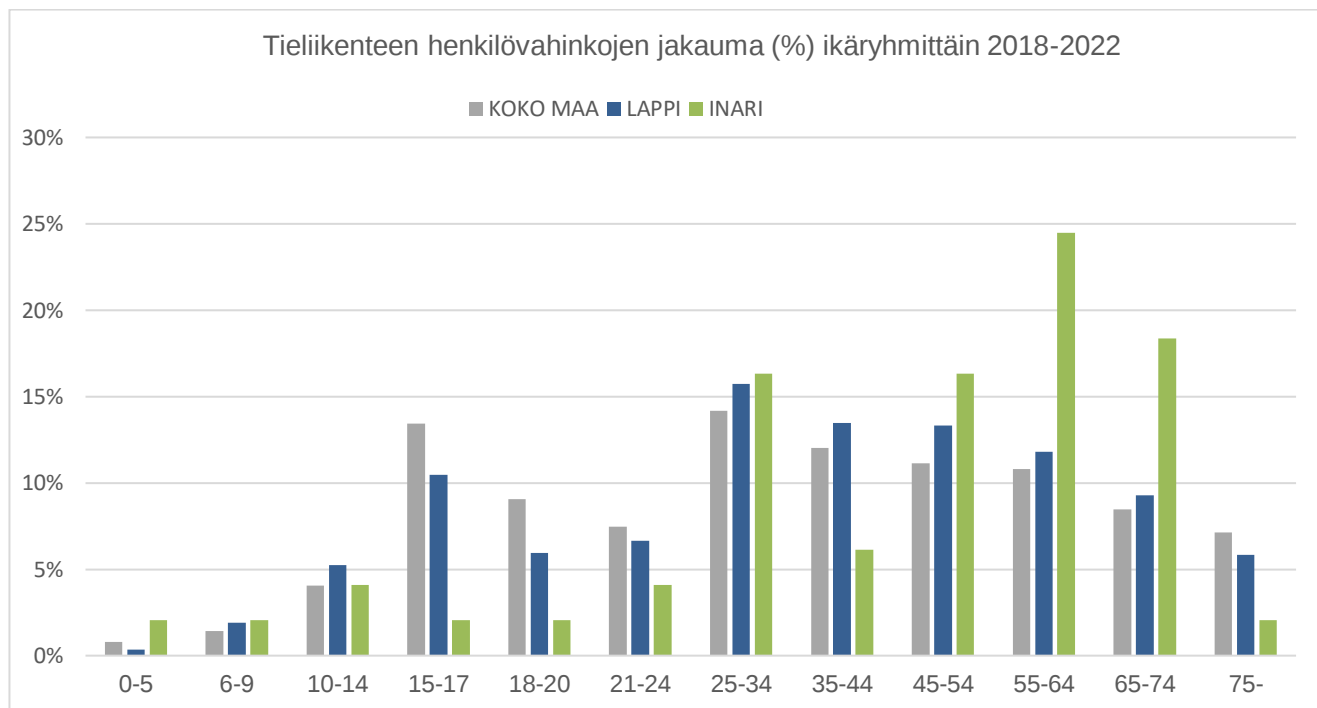
Kuva 2. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Inarissa 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Inarissa on tapahtunut asukaslukuun suhteutettuna keskiarvallisesti enemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kunnissa keskimäärin (kuva 3). Inarissa on kuitenkin tapahtunut keskimäärin vähemmän onnettomuuksia vertailtaessa sitä Lapin maakunnan asukasmäärällisesti vastaavien kuntien (esim. Kittilä, Sodankylä) kanssa.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna lähes puolet onnettomuuksissa loukkaantuneista tai kuolleista on ollut yli 55-vuotiaita. Sen sijaan nuorten osuus henkilövahingoista on huomattavan pieni. (Kuva 4.)

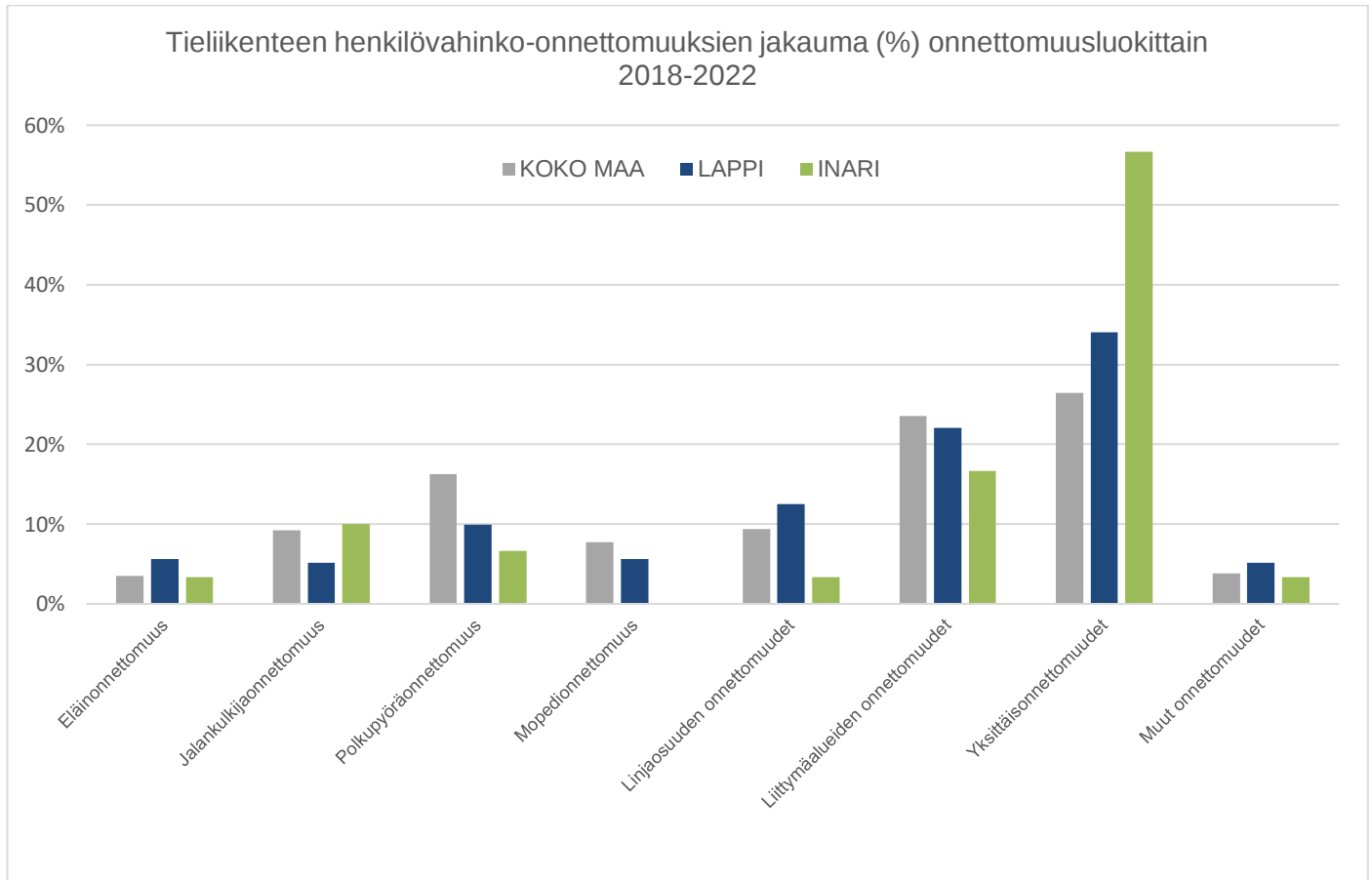

Kuva 3. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 4. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa henkilövahinko-onnettomuuksista merkittävä osa on yksittäisonnettomuuksia. Yksittäisonnettomuudet korostuvat myös verrattuna keskimäärin Lappiin ja koko Suomeen. Yksittäisonnettomuuksiin luokiteltavat onnettomuudet ovat pääsääntöisesti tieltä suistumisia. Muita linjaosuuden onnettomuuksia kuten kohtaamis- ja ohitusonnettomuuksia tapahtuu Inarin alueella vähemmän kuin muualla Lapissa ja Suomessa. Liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuuksia tapahtuu Inarin alueella suhteessa lähes saman verran kuin muualla Lapissa. (Kuva 5.)

Kuva 5. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Inarin kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 1,9 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 0,3–0,4 milj. euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Kemijärvi

Liikenneympäristö

Vuonna 2022 Kemijärvellä valtatie 5 suojateitä korjattiin nykyisen ohjeistuksen mukaiseksi päällystystyön yhteydessä. Muutokset perustuvat vuonna 2021 tehtyyn suojatieselvitykseen. Toimenpiteet olivat suojateiden poistoja ja nopeusrajoitusten muutoksia.

Kalliosalmensillan suunnittelu käynnistettiin. Maanteille asennettiin uuden tieliikennelain mukaisia väistämisvelvollisuusmerkkejä.

Luusuantien urheilukentän viitta vaihdettiin ohjeiden mukaiseksi. ABC:n liittymien stop-merkit poistettiin. Katuvalojen ohjauskeskus uusittiin, valoja ei enää sammutettu yöksi talvikaudella. Kelkkareittiopastusta parannettiin ja maastopyöräreittejä uusittiin.

Teiden kunnossapitovastuista toteutettiin kartta Louhi-palveluun. Kemijärven liikenneturvallisuuksuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kaupungin, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuuustoimijan kesken. Liikenneturvallisuuksryhmän kokouksessa käytiin läpi kuntalaisaloitteita.

Liikenneturvallisuuksuustyö

Kemijärvellä tehtiin liikenneturvallisuuksuustyötä aktiivisesti erityisesti nuorisotoimen osalta. Toukokuun pyöräilyviikolla toteutettiin kolme pyöräilytapahtumaa:

- Postilaatikkopyöräily Seppo io-sovellusta käyttäen 6.-8.5. Postilaatikkopyöräilyyn osallistuneiden kesken järjestettiin arvonta.
- Pyöräilyviikon päätapahtuma 14.5., jossa pyörän katsastuspiste, ajotaitorata ja Liikenneturvan piste sekä mahdollisesti pyörän pikahuoltopiste, esittely-/testauspiste ja pesupiste. Tapahtumassa myös arvonta.
- Perhepyöräilypäivä yhteistyössä MLL:n kanssa.

Marraskuussa järjestettiin liikenneturvallisuuksutapahtuma Kulttuurikeskuksen tiloissa ja ympäristössä yhteistyössä monen toimijan kanssa; kahoot-visa liikenteestä, heijastinrasteja, infoa ajokorttiasioista ja CAPseli toimipisteen esittelyä.

Varhaiskasvatuksessa tilattiin kaikille lapsille heijastinliivit. Lisäksi varhaiskasvatuksessa käsiteltiin heijastimien käyttöä ja harjoiteltiin lasten ikätason mukaisesti liikkumista lähiympäristössä ja turvallista teiden ylittämistä. Varhaiskasvatusjohtaja ja päiväkodin vastuuhenkilöt perehtyivät Liikenneturvan varhaiskasvatuksen oppimisalustan käyttöön. Koulussa hyödynnettiin liikennekasvatuksen sisältöjä: liikennekasvatus on osa koulun arkea. Oppilaille jaettiin heijastimia ja 1-luokalla hyödynnettiin liikenneturvallisuukskirjoja.

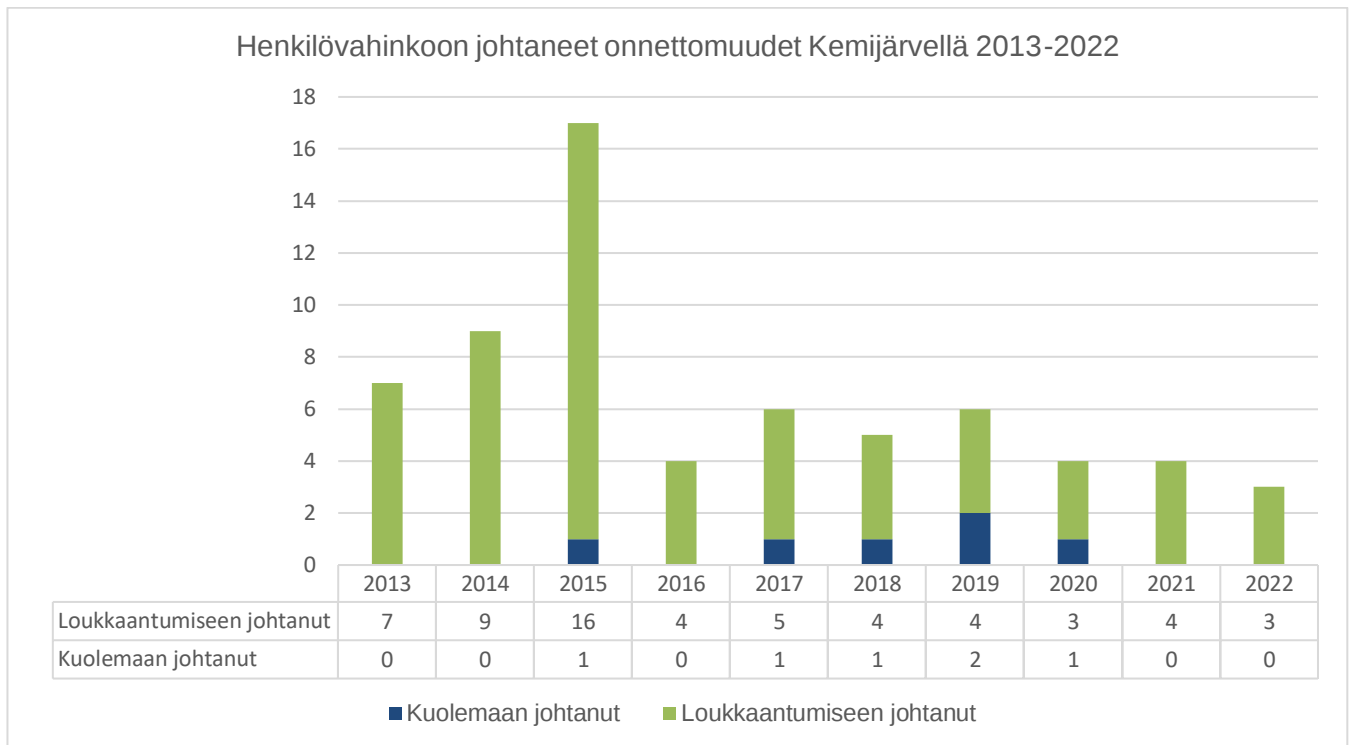
Toimijahankkeessa laadittiin liikenneturvallisuuksuustyöstä infomateriaali välitettäväksi kaupungin päättäjille.

Toimijahankkeen puitteissa Kemijärvellä toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuuksusteemaisia tapahtumia varten:

- 3 kpl lahjakortteja (à 50 e) pyöräilyviikon tapahtumiin arvottavaksi
- Heijastinkassit (50 kpl)

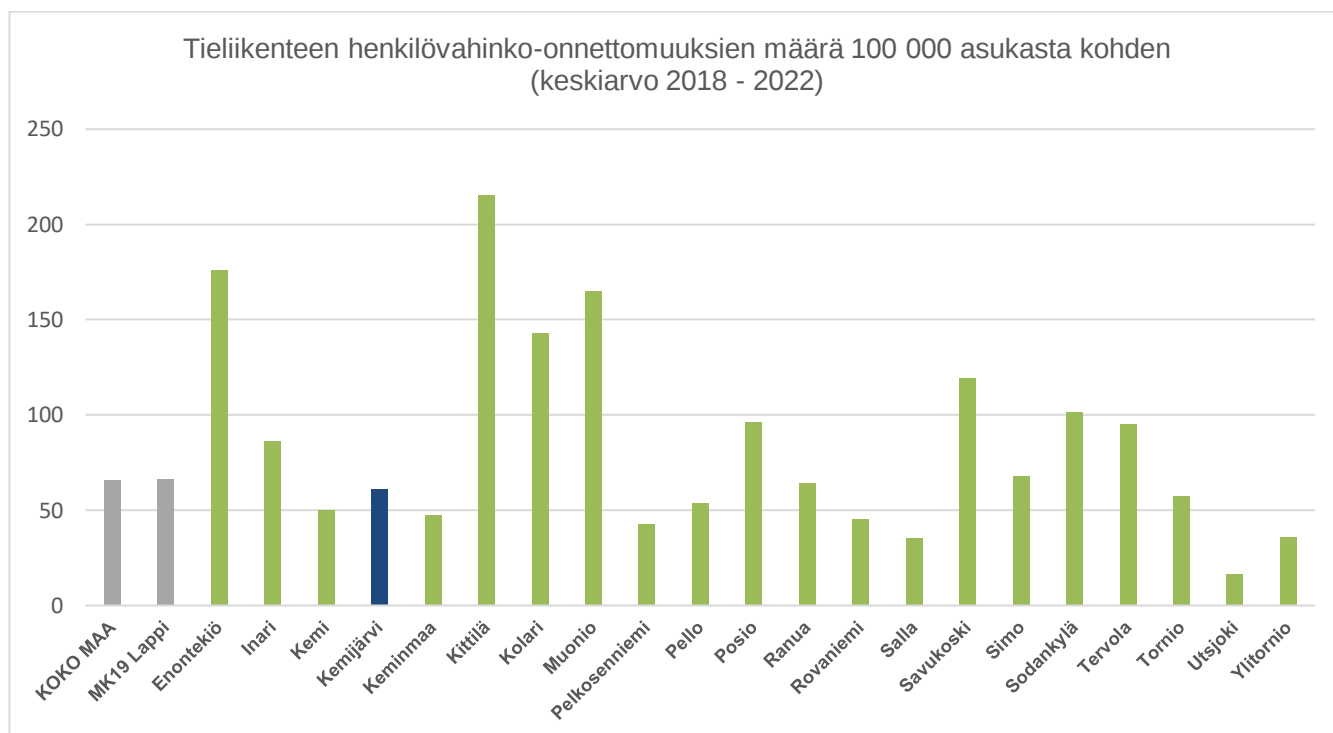
Kemijärven onnettomuuskehitys

Kemijärvellä tapahtui poliisin tilastojen mukaan vuonna 2022 kolme henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Kymmenen vuoden aikana Kemijärven henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvästi onnettomuusmäärin kasvua vuodesta 2013 vuoteen 2015, mutta vuoden 2016 aikana henkilövahinko-onnettomuudet ovat vähentyneet merkittävästi, jonka jälkeen onnettomuuksien määrät ovat pysyneet suhteellisen tasaisena (kuva 6). Viimeisen kymmenen vuoden aikana Kemijärvellä on tapahtunut yhteensä 65 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 59 on loukkaantumiseen ja 6 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 79 ja kuollut 7 henkilöä.

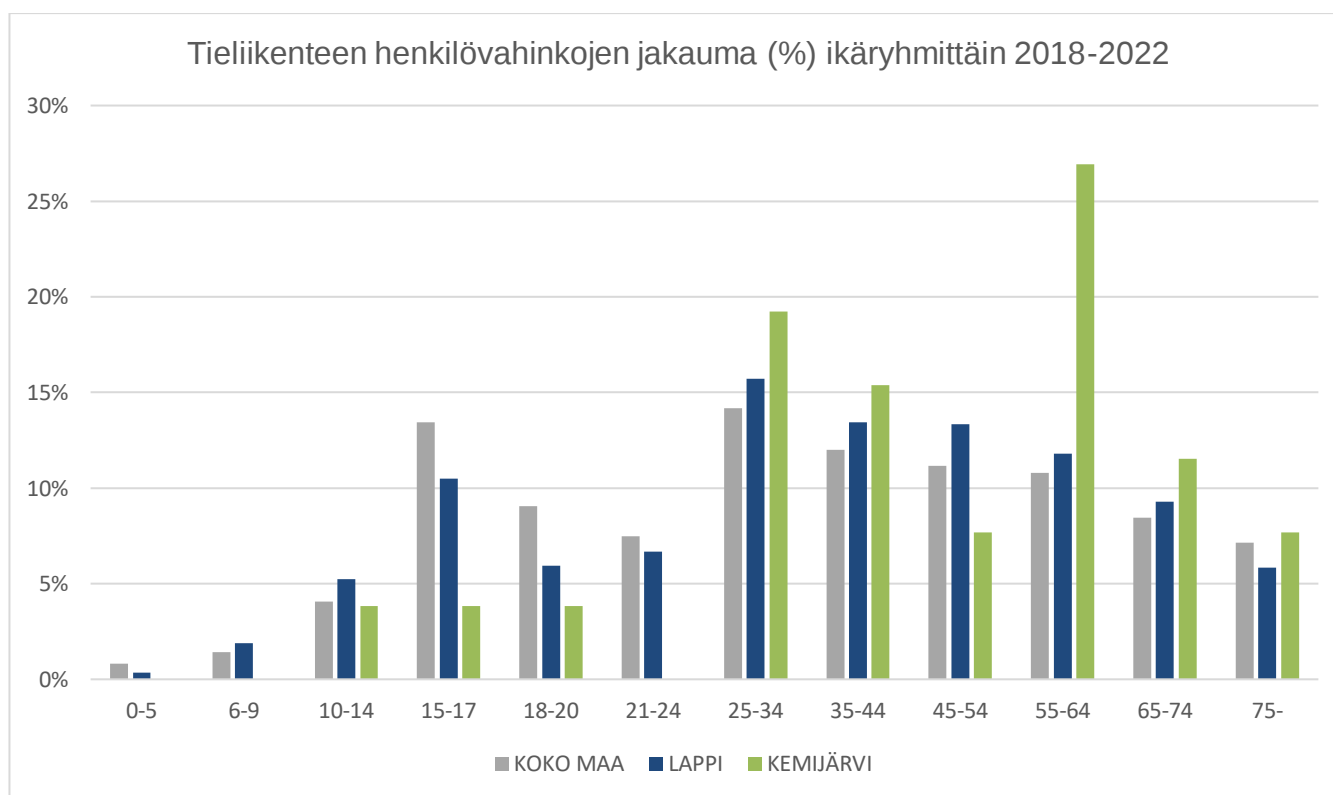

Kuva 6. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Kemijärvellä 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Kemijärvellä on tapahtunut asukaslu-
kuun suhteutettuna keskiarvallisesti saman verran henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin
kunnissa keskimäärin. (Kuva 7.) Ikäryhmittäin tarkasteltuna lähes puolet onnettomuuksissa
loukkaantuneista tai kuolleista on ollut yli 55-vuotiaita. Sen sijaan nuorten osuus poliisin tie-
toon tulleista henkilövahingoista on keskimääräistä pienempi. (Kuva 8.)

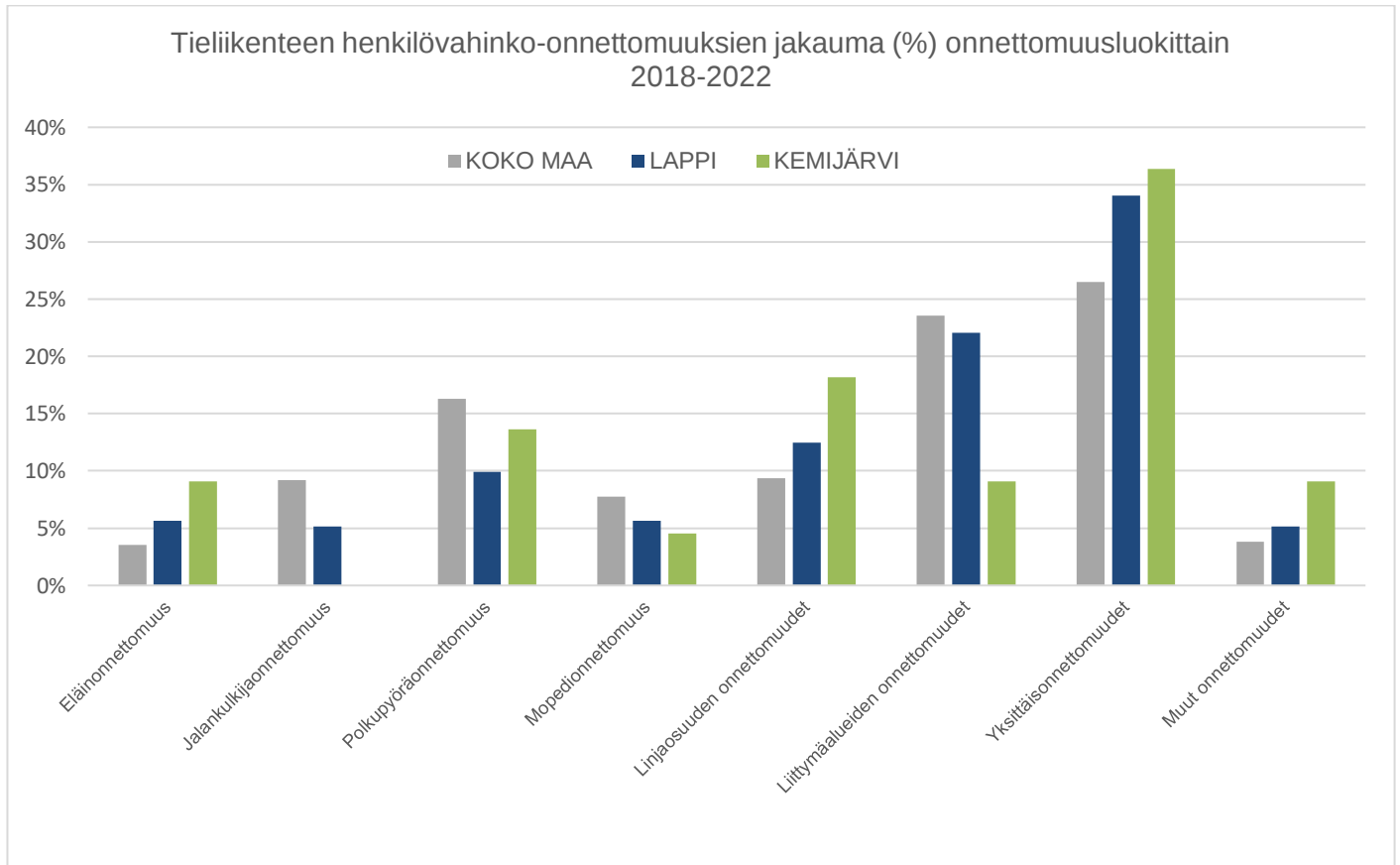

Kuva 7. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 8. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa henkilövahinko-onnettomuuksia on Kemijärvellä tapahtunut Lappiin ja koko Suomeen vertailtaessa enemmän linjaosuuksilla (kohtaamis- ja ohitusonnettomuudet) sekä enemmän yksittäisonnettomuuksia. Yksittäisonnettomuudet käsittävät pääsääntöisesti tieltä suistumisia. Liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuuksia tapahtuu Kemijärven alueella suhteessa vähemmän kuin Lapissa keskimäärin. Polkupyöräonnettomuuksia tapahtuu tilastojen perusteella Kemijärvellä enemmän kuin Lapissa keskimäärin. (Kuva 9.)

Kuva 9. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Kemijärven kaupungin alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 1,4 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kaupungin osuus on noin 0,2–0,3 milj. euroa /vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Pelkosenniemi

Liikenneympäristö

Vuonna 2022 valtatie 4 ja maantien 965 liittymään uusittiin opasteet ja lisättiin heräteraidat vähentämään ulosajoja liittymässä. Lisäksi ELY-keskus on tehnyt parannustöitä mm. maantiellä 9621 (Pyhäntie) ja uusinnut liikennemerkkejä uuden tieliikennelain mukaisiksi.

Pelkosenniemen koulu otettiin käyttöön vuonna 2022, ja sen liikennejärjestelyjen turvallisuus ja toimivuus aiheuttivat huolta liikenneturvallisuusryhmän kokouksissa.

Pelkosenniemen liikenneturvallisuussuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuustyö

Pelkosenniemellä järjestettiin liikenneturvallisuustoimijahankkeen kautta Turvaa tenaville -tapahtuma 5.5.2022. Tapahtumaan osallistuivat 0.-6.-luokkien oppilaat. Rasteilla oppilaat pääsivät tutustumaan pyöräilykypärään, liikennemerkkeihin, liikenteessä käyttäytymiseen, poliisiautoon, pelastuslaitoksen ajoneuvoon sekä aura-autoon ja sen kohtaamiseen liikenteessä. Tapahtuman rastinpitäjinä toimivat Liikenneturva, MLL, poliisi, pelastuslaitos, nuorisotoimi ja Destia.

Koulumatkoihin on vaikuttanut merkittävästi uuteen koulurakennukseen siirtyminen joulukuussa 2022. Huoltajia ohjeistettiin saattoliikenteestä. Poliisi vieraili uudella koululla ja keskusteli oppilaiden kanssa muun muassa moottorikelkalla ajamisesta. Koulun opettajat osallistuivat Liikenneturvan opettajainfoon syksyllä 2022, minkä jälkeen liikenneturvallisuusasioita käytiin läpi luokittain. Liikenneturva koulutti myös varhaiskasvatuksen henkilökuntaa Liikenneturvan varhaiskasvatuksen oppimisalustan käyttöön.

Pelkosenniemi osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten liikenneturvallisuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastaavia.

Liikenneturva osallistui Pelkosenniemen Johan on markkinat -kesätapahtumaan.

Vanhusneuvostolle jaettiin Liikenneturvan materiaalia. Eläkeliitto jakoi heijastimia ja järjesti esittelyn liikkumisen apuvälineistä.

Toimijahankkeessa laadittiin liikenneturvallisuustyöstä sähköinen päättäjäninfo välitettäväksi kuntapäättäjille.

Pelkosenniemen sosiaalisen median kanavissa jaettiin Liikenneturvan tuottamaa materiaalia ja kerrottiin liikenneturvallisuusteemaisista tapahtumista.

Toimijahankkeessa laadittiin liikenneturvallisuustyöstä sähköinen päättäjäninfo välitettäväksi kunnan päättäjille.

Toimijahankkeen kautta Pelkosenniemelle toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuuksiteemaisista tapahtumista varten:

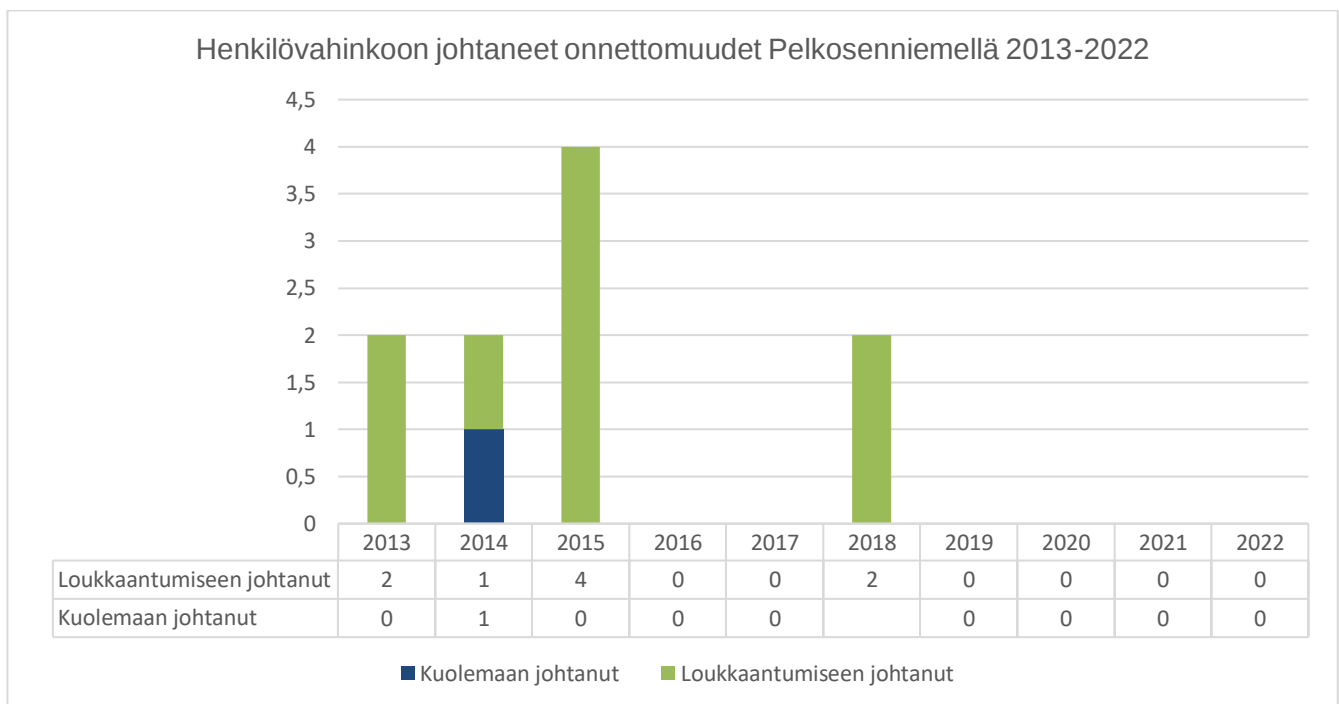
- Pyöränvalot (40 kpl etu- ja takavaloja)
- Heijastimet (200 kpl) varhaiskasvatukseen, koululle ja työntekijöille.

Materiaalit hyödynnettiin erilaisissa heijastin- ja liikennekasvatusteemaisissa tapahtumissa. Lokakuussa 2022 järjestettiin heijastinsuunnistus Kilpiaavan suunnalla. Omatoiminen tapahtuma oli käynnissä kuukauden ajan. Kävijöitä oli 64 henkilöä: lapsia, nuoria ja vanhempia. Tapahtumassa jaettiin heijastimia. Nuorisotiloilla jaettiin heijastimia ja pyöränvaloja sekä kerrottu niiden käyttämisestä. Pyöränvaloista osa jaettiin Eläkeliiton arpajaispalkinnoksi ja loput koululaisille. Vilma Sydänlammi lähettää tarkemmat tiedot Pilvi Lehtoselle.

Pelkosenniemen onnettomuuskehitys

Pelkosenniemellä ei poliisin tilastojen mukaan tapahtunut vuonna 2022 yhtään henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Kymmenen vuoden aikana Pelkosenniemen henkilövahinkoonnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvästi onnettomuuksien painottuminen vuosien 2013–2015 välille. Vuoden 2015 jälkeen henkilövahinkoonnettomuuksia on tapahtunut vain vuonna 2018. Henkilövahinkoonnettomuuksien määrä on tilastojen perusteella varsin pieni, jolloin yksittäiset onnettomuudet aiheuttavat hajontaa eri vuosien välillä. (Kuva 10.)

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Pelkosenniemellä on tapahtunut yhteensä 10 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 9 on loukkaantumiseen ja 1 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinkoonnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 14 ja kuollut 1 henkilöä.

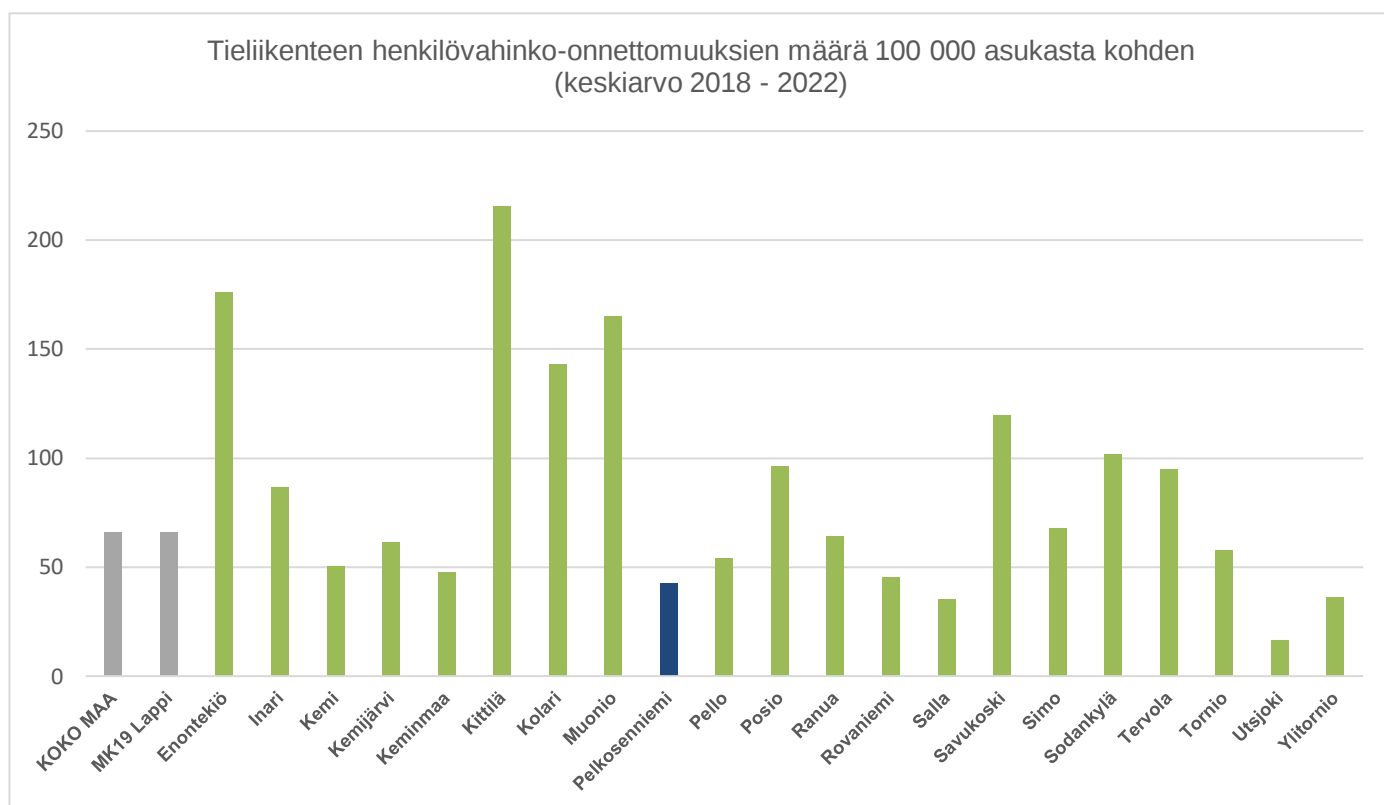

Kuva 10. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Pelkosenniemellä 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

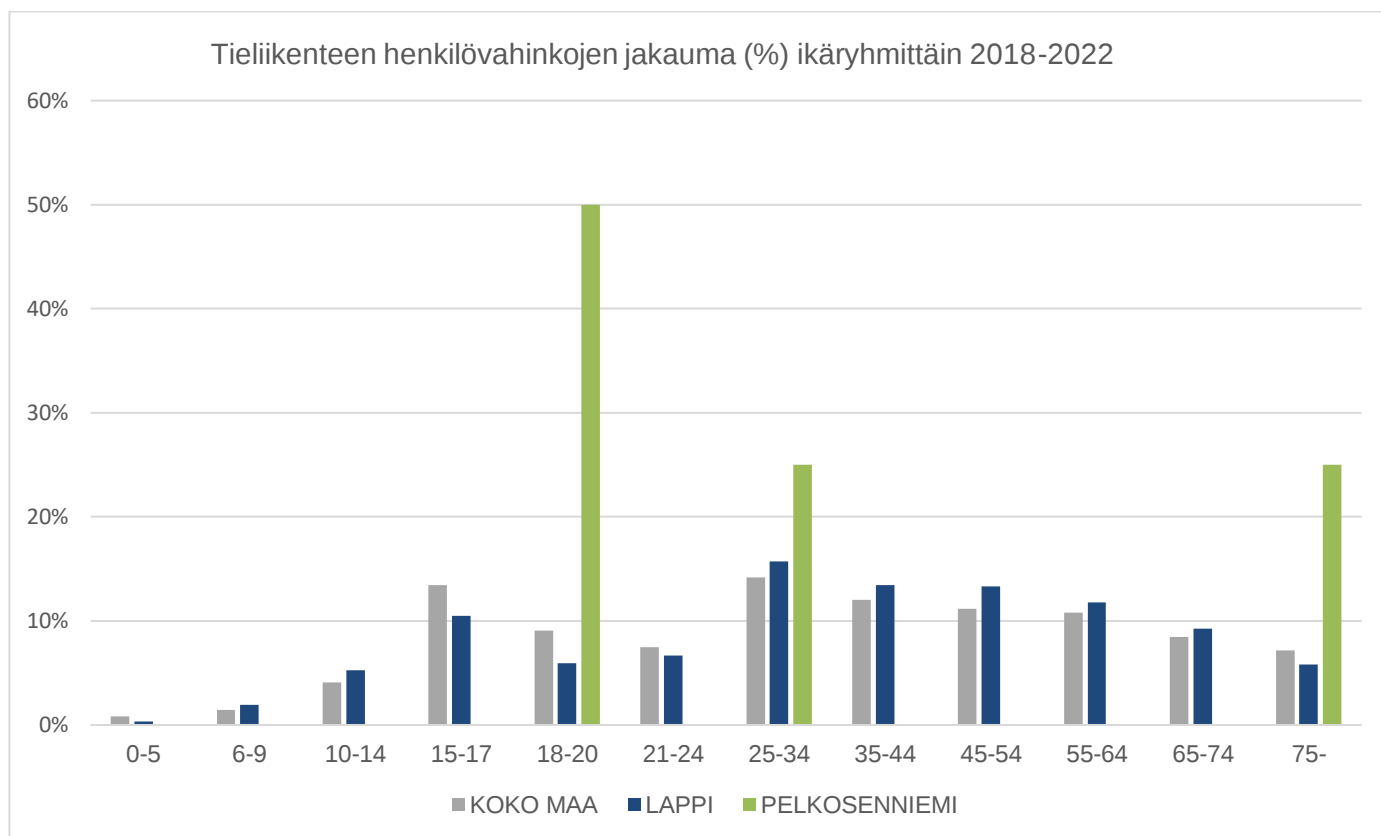
Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Pelkosenniemellä on tapahtunut asukaslukuun suhteutettuna keskiarvolla vähemmän henkilövahinkoonnettomuuksia kuin Lapin

kunnissa keskimäärin. Asukasmäärällisesti lähes Pelkosenniemeä vastaavia kuntia Lapin maakunnassa ovat Savukoski ja Utsjoki. Näistä Pelkosenniemen lukuihin verrattuna on keskimäärin Savukoskella tapahtunut enemmän ja Utsjoella vähemmän henkilövahinko-onnettomuuksia. (Kuva 11.)

Ikäryhmittäin tarkasteltuna viimeisen viiden vuoden aikana tapahtuneissa henkilövahinko-onnettomuuksissa loukkaantuneista tai kuolleista puolet on ollut 18–20 -vuotiaita. Tämä poikkeaa merkittävästi keskimääräisestä onnettomuuksien osallisten ikäjakaumasta. On kuitenkin otettava huomioon, että pienen onnettomuusmäärän vuoksi yksittäiset onnettomuudet vaikuttavat jakaumaan merkittävästi. (Kuva 12.)

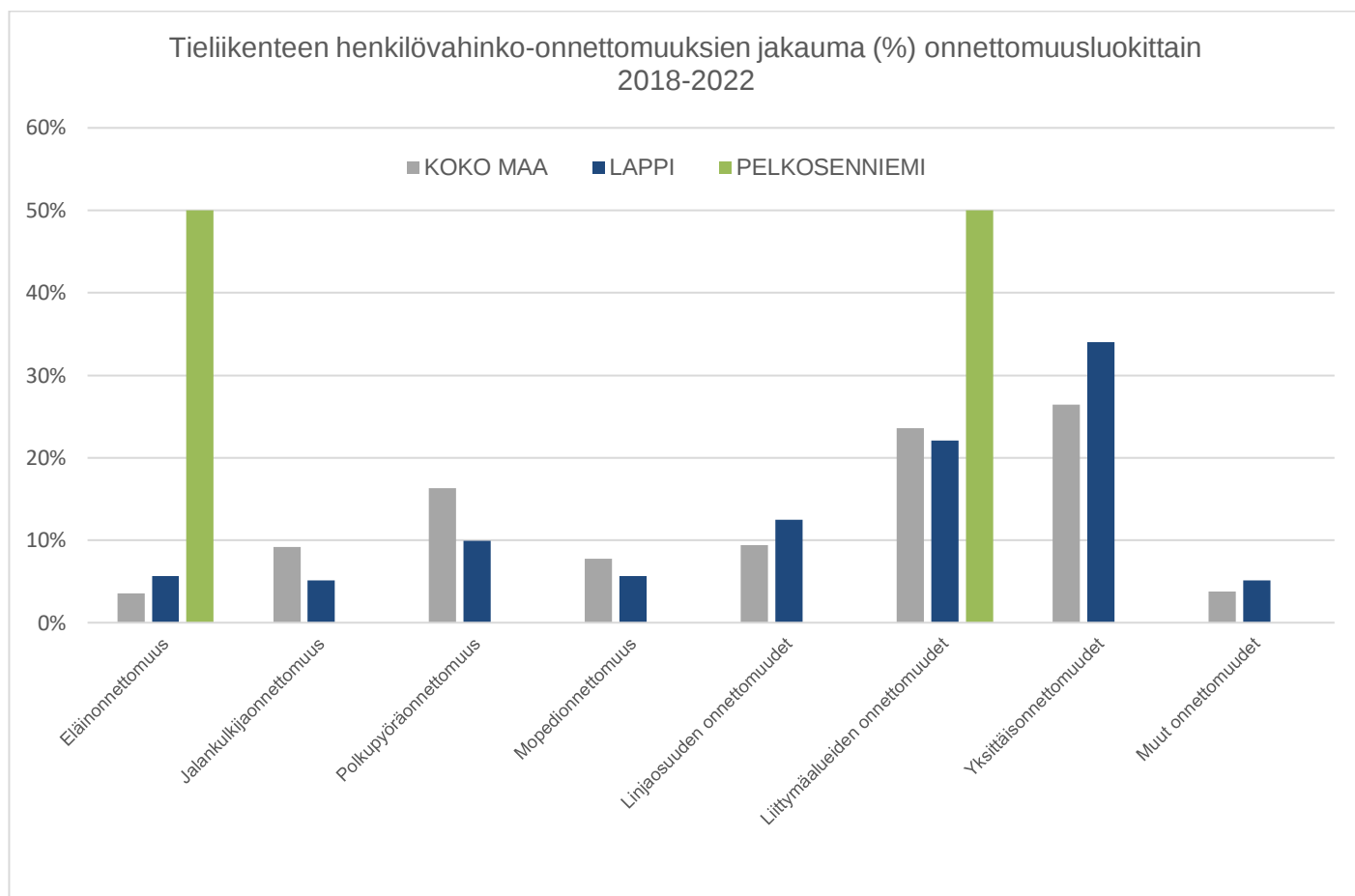

Kuva 11. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa havaitaan, että Pelkosenniemellä viiden vuoden aikana tapahtuneet kaksi henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta olivat eläinonnettomuus sekä liittymäalueilla tapahtunut onnettomuus. Liittymäalueiden onnettomuuksiin lukeutuvat kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuudet. Vähäisistä henkilövahinko-onnettomuusmääristä johtuen edellä mainitut esiintyvät alla olevassa koontitaulukossa merkittävästi korkeampina osuuksina Lappiin ja koko Suomeen vertailtaessa. (Kuva 13.)

Kuva 13. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Pelkosenniemen kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 0,13 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 20 000–25 000 euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Posio

Liikenneympäristö

Vuoden 2022 aikana Posiolle toteutettiin kiertoliittymä kantatien 81 sekä maanteiden 863 ja 947 liittymään. Kiertoliittymän läheisyydessä valaistusta uusittiin Kuusamon suuntaan ja Tai-
valkoskentiellä Kirkkotien liittymään. Myös Mourusalmen silta toteutettiin vuonna 2022. ELY
korotti Patonimentien talvihoitoluokkaa luokasta 3 luokkaan 2. Alueurakassa tehtiin mm.
päälysteiden paikkausta, niittoa ja liikennemerkkien oikomista.

Posiolla uusittiin valaistusta ledeiksi Kirkkotiellä ja Kirintövaarassa. Jäähallin liittymään lisättiin
väistämisvelvollisuusmerkit.

Riisitunturintielle lisättiin kohtaamispaikkojen merkkejä. Moottorikelkkareiteille lisättiin merk-
kejä.

Vuonna 2022 valmistui toimijatyön kautta tehty hankekortti keskisaarekkeiden toteuttamisesta
koulun kohdalle (mt 947).

Posion liikenneturvallisuuksuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman
ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuuustyö

Vuonna 2022 Posiolla toteutettiin Pyörällä töihin -päivä sekä keväällä että syksyllä. Työmatka-
pyöräilijät ilmoittivat Pyörällä töihin -teemapäivänä polkemansa työmatkan pituuden ja osallis-
tuivat samalla tuotepalkintojen arvontaan. Myös vain osan työmatkastaan polkeneet saivat
osallistua kampanjaan.

Päiväkodilla jaettiin lapsille heijastimia ja heijastinvaljaita ja keskusteltiin samalla turvallisuu-
desta. Kirjastossa järjestettiin heijastintempaus 1.11.2022, jolloin jaettiin heijastimia asiak-
kaille pienimuotoisessa sisäheijastinpuussa. Asiasta tiedotettiin kirjaston sosiaalisen median
kanavissa.

Posiolla järjestettiin Liikenneturvan opettajainfo syksyllä 2022: asia käytiin läpi kaikkien opet-
tajien kanssa. Posion varhaiskasvatuksen henkilökunta koulutautui Liikenneturvan varhaiskas-
vatuksen oppimisolustan käyttöön. Liikenneturva koulutti myös nuoriso-, liikunta- ja järjestö-
toimijoita nuorten turvalliseen liikkumiseen liittyen.

Liikenneturvan Ikäihminen liikenteessä -teemalla toteutettiin tilaisuus kunnantalolla. Posio
osallistui myös Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten
liikenneturvallisuuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallis-
tettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastaa-
via.

Kuntouttavan työtoiminnan kautta järjestettiin Liikenneturvan toimesta liikenneturvallisuu-
stilaisuus

Posion sosiaalisen median kanavissa viestittiin liikenneturvallisuuuteen ja liikkumiseen liittyvistä
aiheista, esimerkiksi liikkujan viikosta ja heijastintapahtumasta.

Toimijahankkeessa laadittu info liikenneturvallisuustyöstä toimitettiin kunnan kirjaamoon välitettäväksi kunnan päättäjille.

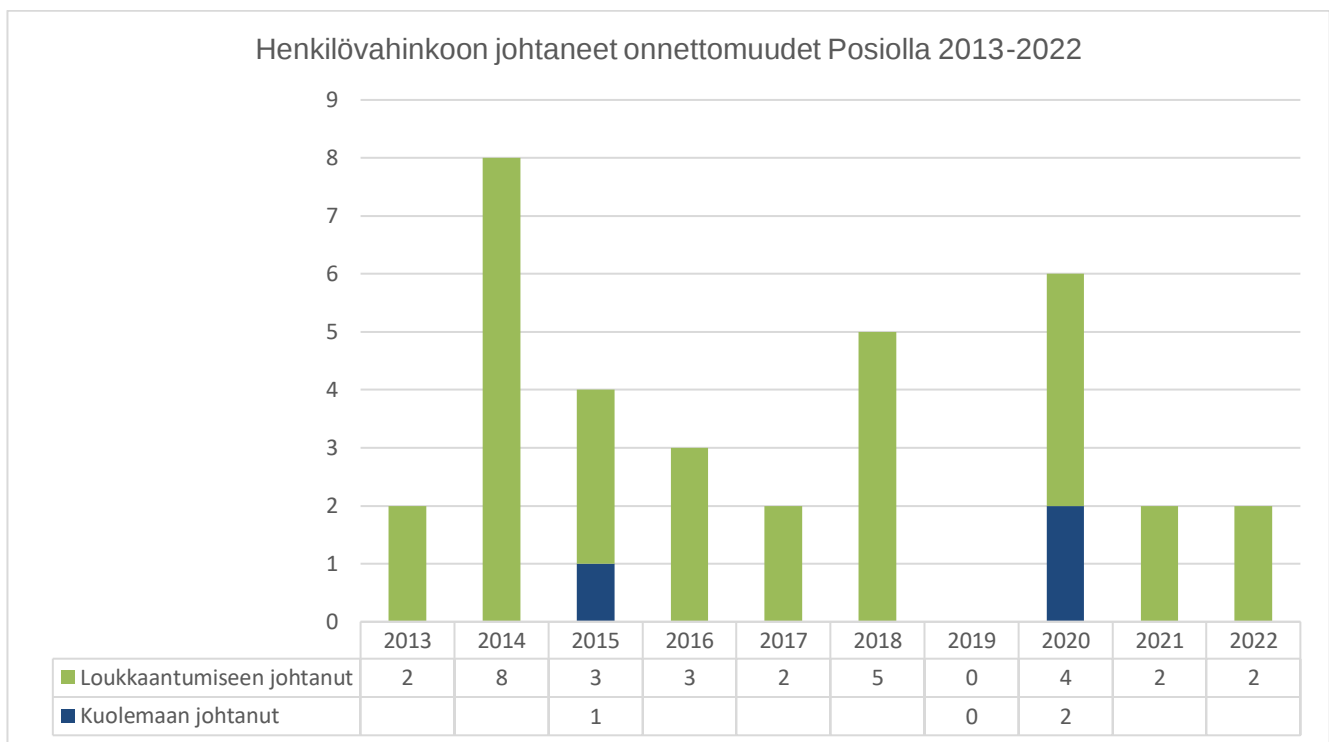
Toimijahankkeen kautta Posiolla toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuusteemaisia tapahtumia varten:

- Heijastimet (200 kpl)
- Heijastinvaljaat (50 kpl)
- 50 euron S-ryhmän lahjakortti (1 kpl)

Posion onnettomuuskehitys

Posiolla tapahtui poliisin tilastojen mukaan vuonna 2022 kaksi henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Kymmenen vuoden aikana Posion henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvää aaltoliikettä. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrät ovat pääsääntöisesti pysyneet noin kahdessa onnettomuudessa per vuosi, mutta vuosien 2014, 2018 ja 2020 kohdalla on havaittavissa selvä piikki henkilövahinko-onnettomuuksien määrissä. (Kuva 14.)

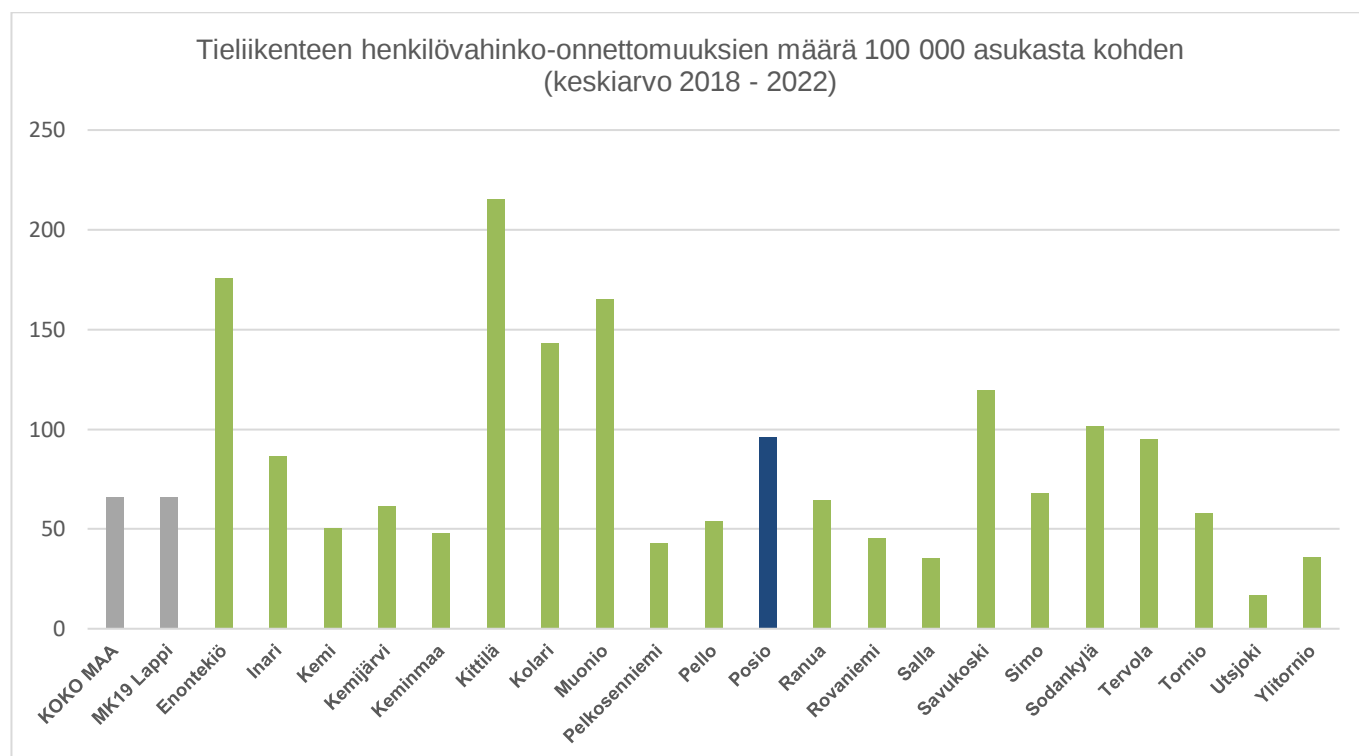
Viimeisen kymmenen vuoden aikana Posiolla on tapahtunut yhteensä 34 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 31 on loukkaantumiseen ja 3 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 41 ja kuollut 3 henkilöä.

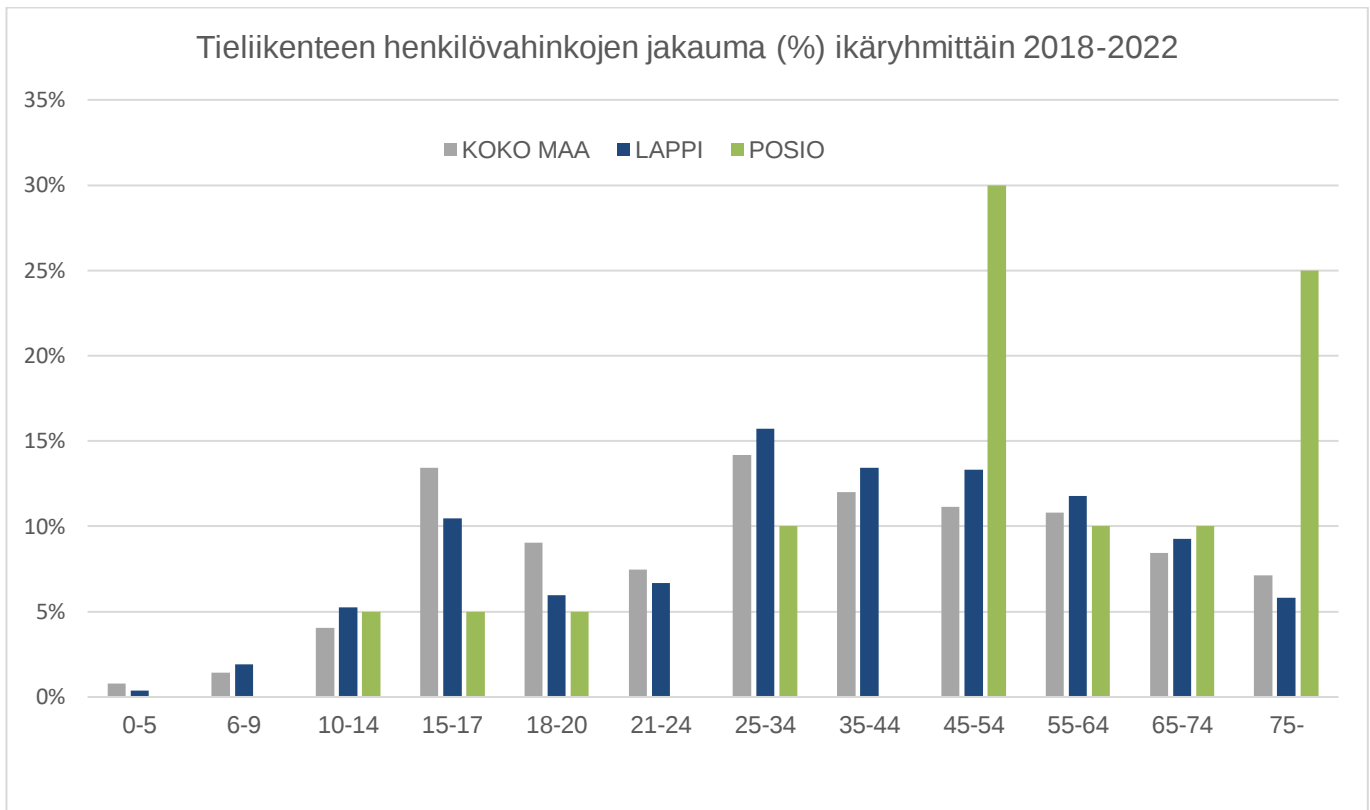
Kuva 14. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Posiolla 2013–2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Posiolla on tapahtunut asukaslukuun suhteutettuna keskiarvallisesti enemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kunnissa keskimäärin. Posiolla on tapahtunut keskimäärin enemmän onnettomuuksia myös vertailtaessa sitä Lapin maakunnan asukasmäärällisesti vastaavien kuntien (esim. Pello, Simo, Tervola, Ranua) kanssa. (Kuva 15.)

Ikäryhmittäin tarkasteltuna lähes kolmannes onnettomuuksissa loukkaantuneista tai kuolleista on ollut yli 45–55 -vuotiaita ja merkittävä osuus yli 75-vuotiaita. (Kuva 16.)

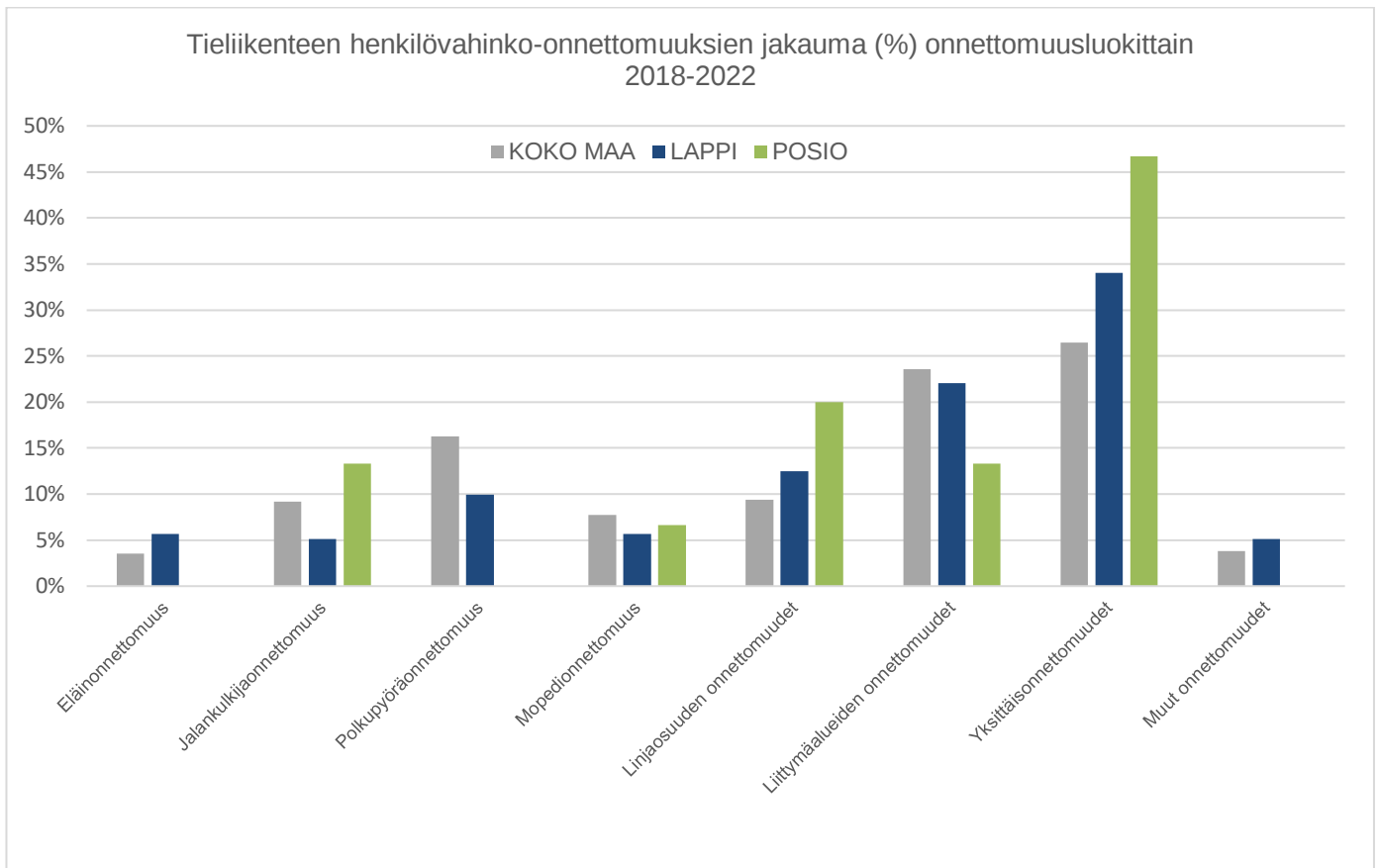

Kuva 15. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 16. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa henkilövahinko-onnettomuuksia Posiolla on tapahtunut Lappiin ja koko Suomeen vertailtaessa merkittävästi enemmän linjaosuuksilla kuten kohtaus- ja ohitusonnettomuuksia sekä yksittäisonnettomuuksia. Yksittäisonnettomuudet käsittävät pääsääntöisesti tieltä suistumisia. Myös jalankulkijaonnettomuudet korostuvat Posiolla. Liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuuksia tapahtuu Posion alueella suhteessa vähemmän kuin Lapissa keskimäärin. (Kuva 17.)

Kuva 17. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Posion kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 1,0 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 0,15–0,2 milj. euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Ranua

Liikenneympäristö

Monitoimikeskus Kerkkä otettiin täysimääräisesti käyttöön syksyllä 2022, jolloin myös liikennejärjestelyt valmistuivat. Ranuan koulun pihaympäristön suunnitelmaan tehtiin liikenneturvallisuuustoimijahankkeen puitteissa liikenneturvallisuusauditointi. Lisäksi liikenneturvallisuuustyöryhmä kävi tutustumassa koulun valmistuneeseen pihaan syksyn kokouksen yhteydessä.

Ranualla oli käytössä 2 kpl nopeusnäyttötauluja, joiden paikkoja vaihdetaan tarpeen mukaan.

Ranuan liikenneturvallisuuosuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuuustyö

Vuonna 2022 Ranualla toteutettiin monenlaisia liikenneturvallisuuusaiheisia tapahtumia. Hiihtolomaviikolla 8.3.2022 Lontsunmäessä järjestettiin tapahtuma, jossa Liikenneturva ja poliisi olivat mukana keskustelemassa moottorikelkoista ja mönkijöistä.

Pyöräilyteema oli monella tapaa esillä Ranualla: toukokuussa järjestettiin pyöräilykypäräkampanja (materiaaleja jaettiin 178 kpl) ja lokakuussa yläkoululle toteutettiin heijastin- ja kypäräkampanja palkitsevan valvonnan periaatteella (materiaaleja jaettiin 201 kpl). Lisäksi Ranualla toteutettiin vapaa-aikatoimen sähköpyöräkokeilu ja järjestettiin runsaasti osallistujia keränneet korttelirastit.

Varhaiskasvatuksessa vietettiin heijastinviikkoa näyttävästi: lapset askartelivat heijastimia ja kävivät pimeällä tutkimassa taskulampun avulla, miten ne heijastavat. Iäkkäille järjestettiin liikenneturvallisuuusinfo vanhusten toritapahtumassa. Liikenneturvan varhaiskasvatuksen oppimisolustaa esiteltiin Ranualla, ja vanhempainilloissa käsiteltiin liikenneturvallisuuusasioita.

Liikenneturvallisuuusviestintää on tehty muun muassa kelkoista ja mönkijöistä keväällä 2022 mm. vapaa-aikatoimen hiihtolomaviikon mäenlaskutapahtumassa. Talvipyöräily- ja kävelyreiteistä sekä teiden talvikunnossapidosta on viestitty sosiaalisessa mediassa. Myös moottorikelkailusta on viestitty kunnan kanavissa aktiivisesti. Varhaiskasvatuksen ja vapaa-aikatoimen sekä Ranuan kunnan sosiaalisen median kanavissa on tuotu liikenneturvallisuuutta esille. Koulun saattoliikenteen haasteisiin sosiaalisen median viestintä vaikutti merkittävästi.

Myös pelastuslaitos on tehnyt liikennekasvatustyötä ja jakanut satoja heijastimia.

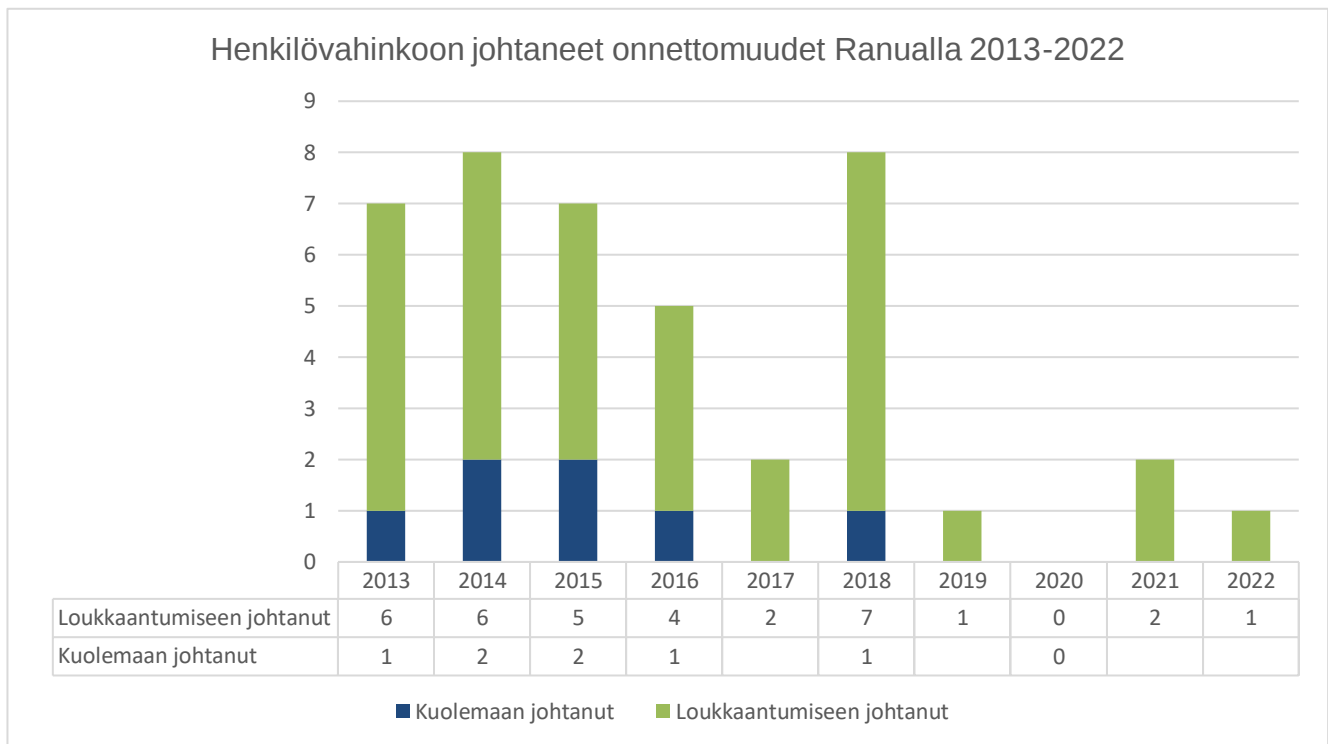
Ikäihmisille järjestettiin Ikäihminen liikenteessä -tilaisuus Liikenneturvan toimesta. Lisäksi Ranuan kunta osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten liikenneturvallisuuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastaavia.

Toimijahankkeessa laadittiin liikenneturvallisuuustyöstä sähköinen päättäjainfo välitettäväksi kunnan päättäjille.

Ranuan onnettomuuskehitys

Ranualla tapahtui poliisin tilastojen mukaan vuonna 2022 yksi henkilövahinkoon johtanut onnettomuus. Kymmenen vuoden aikana Ranuan henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvästi, että lukuun ottamatta vuoden 2017 poikkeusta, henkilövahinkojen onnettomuusmäärät ovat olleet suuria vuodesta 2013 vuoteen 2018 saakka. Vuoden 2018 jälkeen henkilövahinko-onnettomuudet ovat vähentyneet merkittävästi. (Kuva 18.)

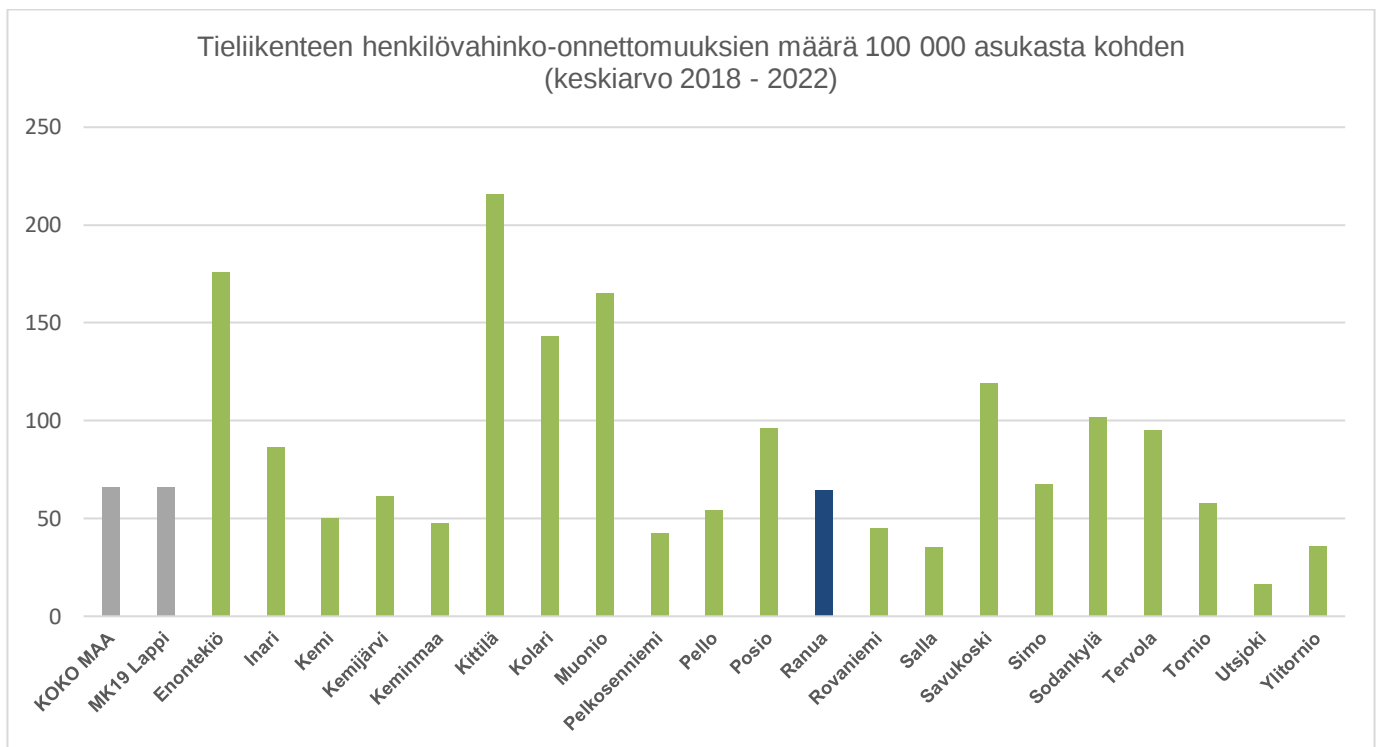
Viimeisen kymmenen vuoden aikana Ranualla on sattunut yhteensä 41 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 34 on loukkaantumiseen ja 7 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 45 ja kuollut 9 henkilöä

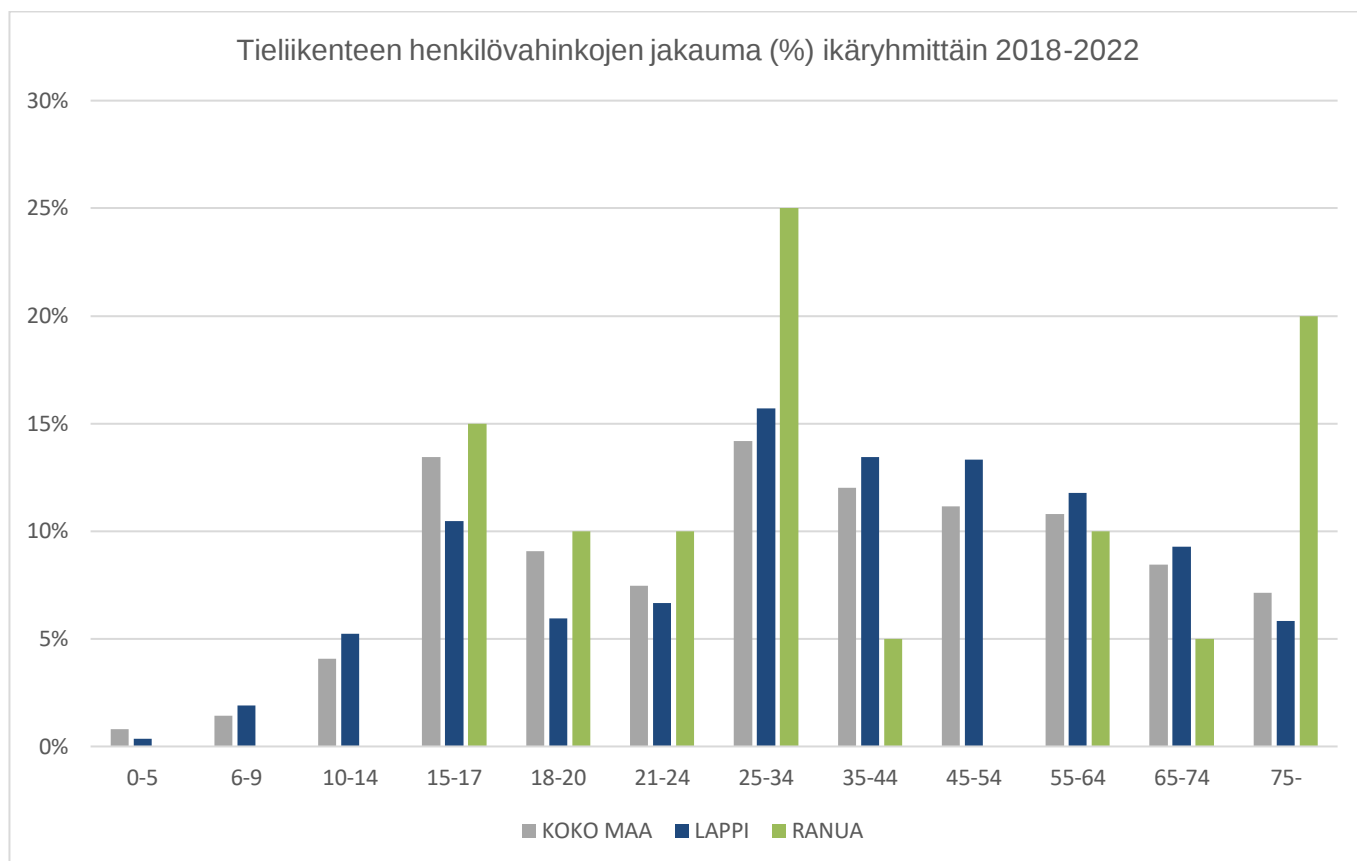
Kuva 18. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Ranualla 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Ranualla on tapahtunut asukaslukuun suhteutettuna keskiarvillisesti saman verran henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kunnissa keskimäärin. (Kuva 19.)

Ikäryhmittäin tarkasteltuna onnettomuuksissa loukkaantuneista tai kuolleista korostuvat 25–34-vuotiaat sekä yli 75-vuotiaat. Myös muiden ikäryhmien nuorille ja nuorille aikuisille on tilastojen mukaan tapahtunut Ranualla keskimääräistä enemmän henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. (Kuva 20.)

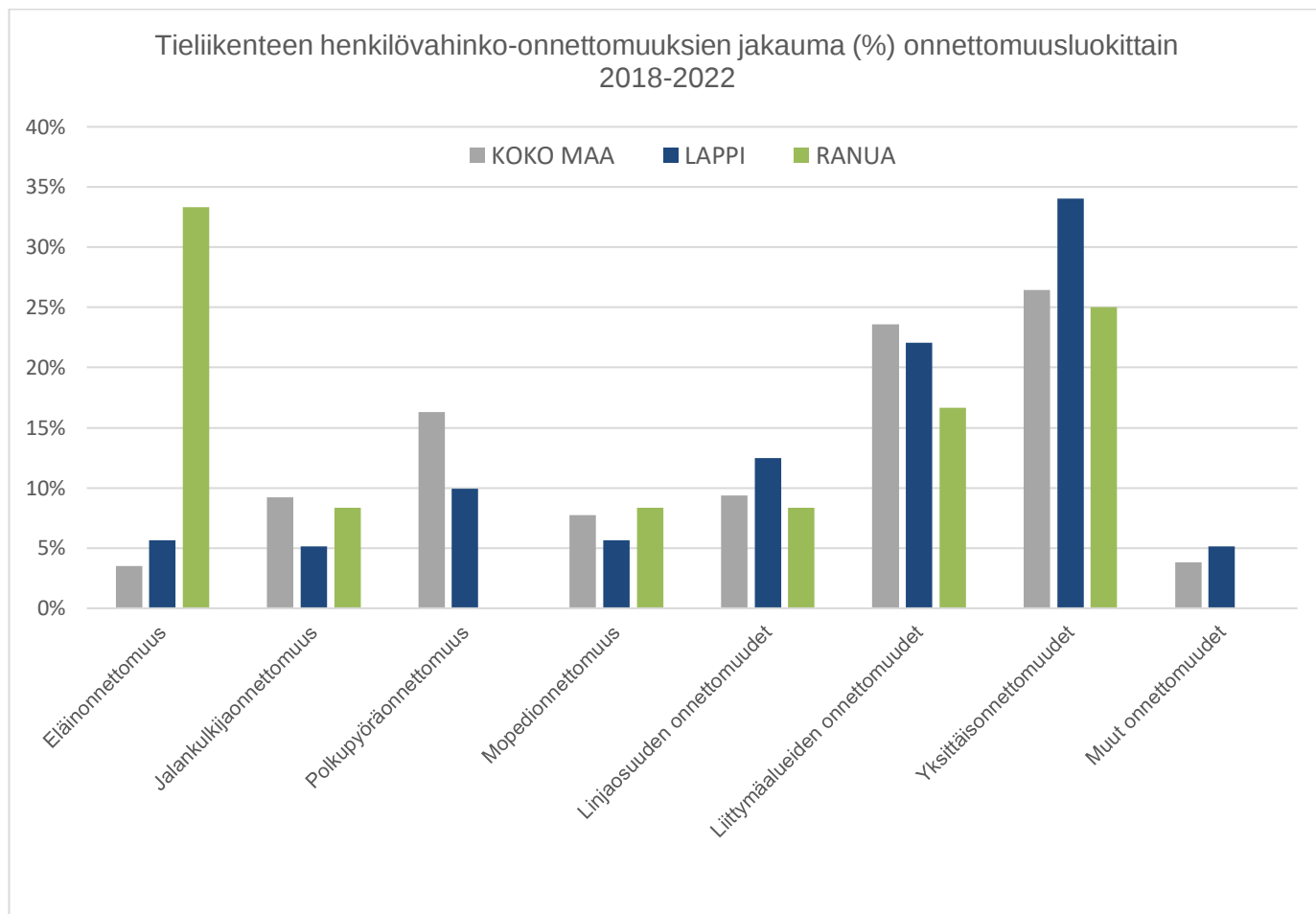
Kuva 19. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 20. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa Ranuan henkilövahinko-onnettomuudet painottuvat eläinonnettomuuksiin. Tämä eroaa selvästi keskimääräisistä Lapin ja koko Suomen onnettomuusjakaumista. Muuten Ranuan onnettomuusluokat mukailevat Lapin tai koko Suomen onnettomuusjakaumia. (Kuva 21.)

Linjaosuuden onnettomuuksiin sisältyvät kohtaamis- ja ohitusonnettomuudet ja liittymäalueiden onnettomuuksiin kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuudet. Yksittäisonnettomuudet käsittävät pääsääntöisesti tieltä suistumisia.

Kuva 21. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Ranuan kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 0,75 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 0,10–0,15 milj. euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Rovaniemi

Liikenneympäristö

Vuonna 2022 Rovaniemelle rakennettiin kiertoliittymiä Valtakadulle, parannettiin linja-autopysäkkejä ja toteutettiin muutama hidaste. Rovaniemen kaupungilla on käytössä nopeusnäytötäulut, jotka tallentavat tietoa. Nopeustietoja käytiin läpi liikenneturvallisuuksryhmän kokouksissa. Nopeusrajoituksia laskettiin 30 km/h:iin.

Hirvaan päiväkodin ja mahdollisen koulun kaavoitus puhututti liikenneturvallisuuksryhmässä. Liikennejärjestelyt ja liikenneturvallisuus pitäisi varmistaa riittävän aikaisessa vaiheessa. Myös Jäämerentien ja Pallarintien liittymän turvallisuudesta sekä Porokadun turvallisuudesta keskusteltiin ryhmässä.

Vuonna 2022 Rovaniemellä päällystettiin kantatietä 79 välillä Marraskoski-Meltaus, maantietä 926 välillä Valajaskoski-Ojanperä ja kantatietä 81 välillä Oikarainen-Tennilä. Lisäksi valtatieä 4 parannettiin Ruikassa ja maantiellä 9523 Someroharjun varalaskupaikan rakentaminen valmistui.

Kantatiellä 79 Meltauksen kylän kohdan 60 km/h -nopeusrajoitus laskettiin 50 km/h:iin. Vastaavasti Imarintiellä nopeusrajoitus laskettiin 60 km/h:sta 50 km/h:iin. Automaattista nopeudenvalvontaa suunniteltiin kantatielle 79 välille Rovaniemi-Levi.

Rovaniemen liikenneturvallisuuksuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kaupungin, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuuksuustojmijan kesken.

Liikenneturvallisuuksuustyö

Rovaniemen liikuntatoimen kautta toteutettiin toukokuun pyöräilyviikolla Pyörällä töihin -kampanja. Mukaan haastettiin Rovaniemen kaupungin työntekijät, somekampanjaan osallistujia saatiin valtakunnallisesti. Myös syyskuussa järjestettiin kaupungin työntekijöille työmatkaliikenteen kampanja, jossa kannustettiin pyöräilyyn. Rovaniemen kaupungin työsuhteepyöräedun toteutumista edistettiin.

Liikenneturva osallistui laajempiin tapahtumiin: toukokuussa järjestetty Kevätkirmaus tavoitti arviolta yli 1000 oppilasta sekä ohjaajat ja opettajat päälle. 29.9.2022 järjestettiin lasten liikuntatapahtuma Säpinää Syksyyn, johon osallistui 1600 oppilasta sekä ohjaajia sekä opettajia.

Liikenneturvan varhaiskasvatuksun oppimisalustaa on esitelty. Varhaiskasvatussuunnitelman päivityksissä korostettiin esimerkiksi liikennekasvatusasioita, siihen mm. kirjattiin Liikenneturvan oppimisalusta ja vuosikello.

Kesällä 2022 toteutettiin liikennepuisto. Nuorisopalveluiden työntekijöille jaettiin Liikenneturvan materiaalia. Kouluissa toteutettiin kampanja, johon Liikenneturva lahjoitti pizzalahjakortteja eniten pyöräilleelle luokalle.

Liikenneturvallisuuksuustojmijahankkeen kautta saadut heijastavat bussikorttikotelot jaettiin palvelupisteellä. Lähes kaikilla kouluilla keskusteltiin koulukuljetuksista ja liikenneturvallisuuksuudesta. Jokainen Rovaniemen 8-luokka osallistui Liikenneturvan mopoinfoon keväällä 2022.

Sähköpotkulautojen operaattoreille laadittiin ohjeistus.

Heijastimista tehtiin sosiaalisen median tempaus. Lisäksi heijastimia hyödynnettiin työmatkapyöräilykampanjan palkintoina.

Rovaniemi osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten liikenneturvallisuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastaavia.

Toimijahankkeessa laadittu info liikenneturvallisuustyöstä toimitettiin kaupungin kirjaamoon välitettäväksi kaupungin päättäjille.

Osviitan info-tv:ssä on ollut esillä Liikenneturvan materiaalia. Kouluille järjestettiin pyöräilykampanja, jossa erityisteemana oli pyöräilykypärien käyttö. Vaaralammen koulun opettajille järjestettiin täydennyskoulutusta Liikenneturvan toimesta. Liikenneturvan pakopelejä pidettiin ammattiopisto Redun usealle eri opiskelijaryhmälle.

Ikäihmisille järjestettiin liikenneturvallisuusteemaisia tilaisuuksia. Ennakoivan ajamisen kurssi järjestettiin 65-vuotta täyttäneille ja vanhemmille Liikenneturvan toimesta. Varttuneiden kuljettajien päivä järjestettiin Liikenneturvan ja Pörhön autoliikkeen yhteistyönä.

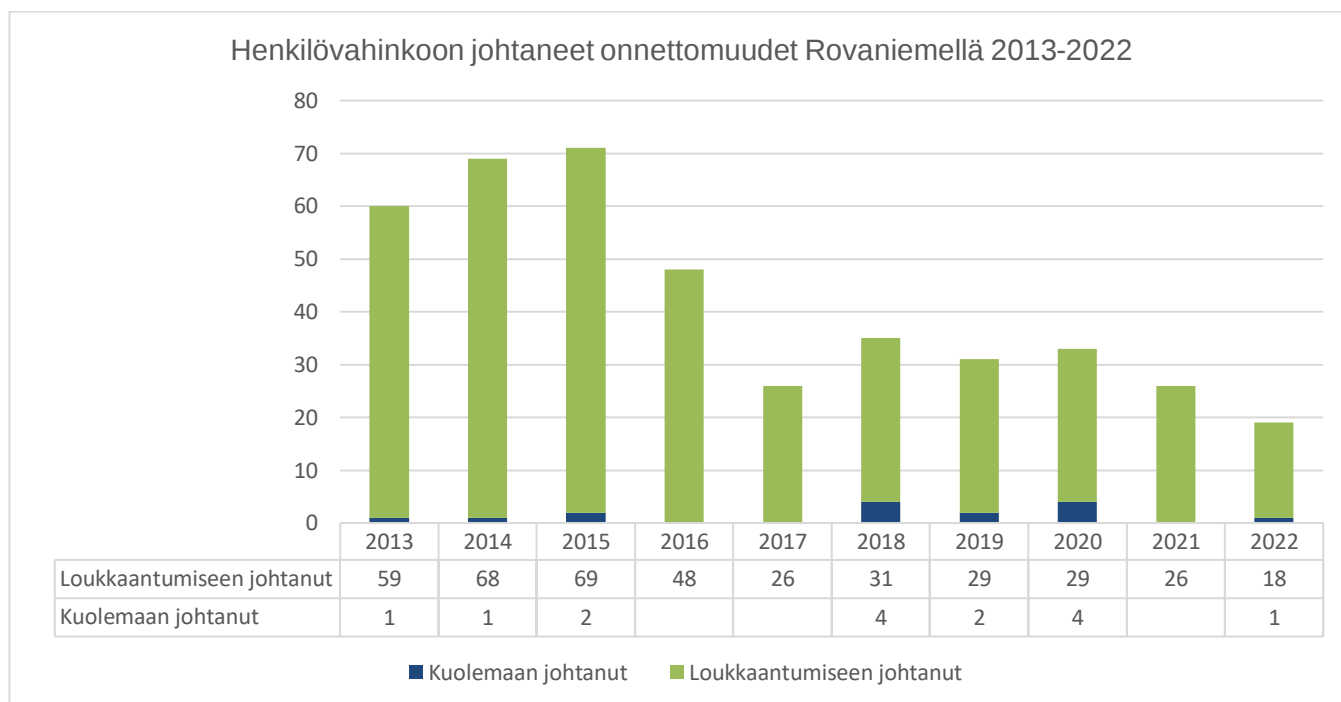
Toimijahankkeen kautta Rovaniemelle toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuusteemaisia tapahtumia varten:

- Heijastimet (300 kpl)
- 4 kpl lahjakortteja (à 50 e) työmatkapyöräilyn kampanjoihin

Rovaniemen onnettomuuskehitys

Rovaniemellä tapahtui poliisin tilastojen mukaan vuonna 2022 19 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista yksi johti kuolemaan. Kymmenen vuoden aikana Rovaniemen henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvästi onnettomuusmäärin kasvua vuodesta 2013 vuoteen 2015, mutta vuoden 2016 aikana henkilövahinko-onnettomuudet ovat läheneet vähentymään, ja sama trendi on jatkunut aina vuoteen 2022 saakka. (Kuva 22.)

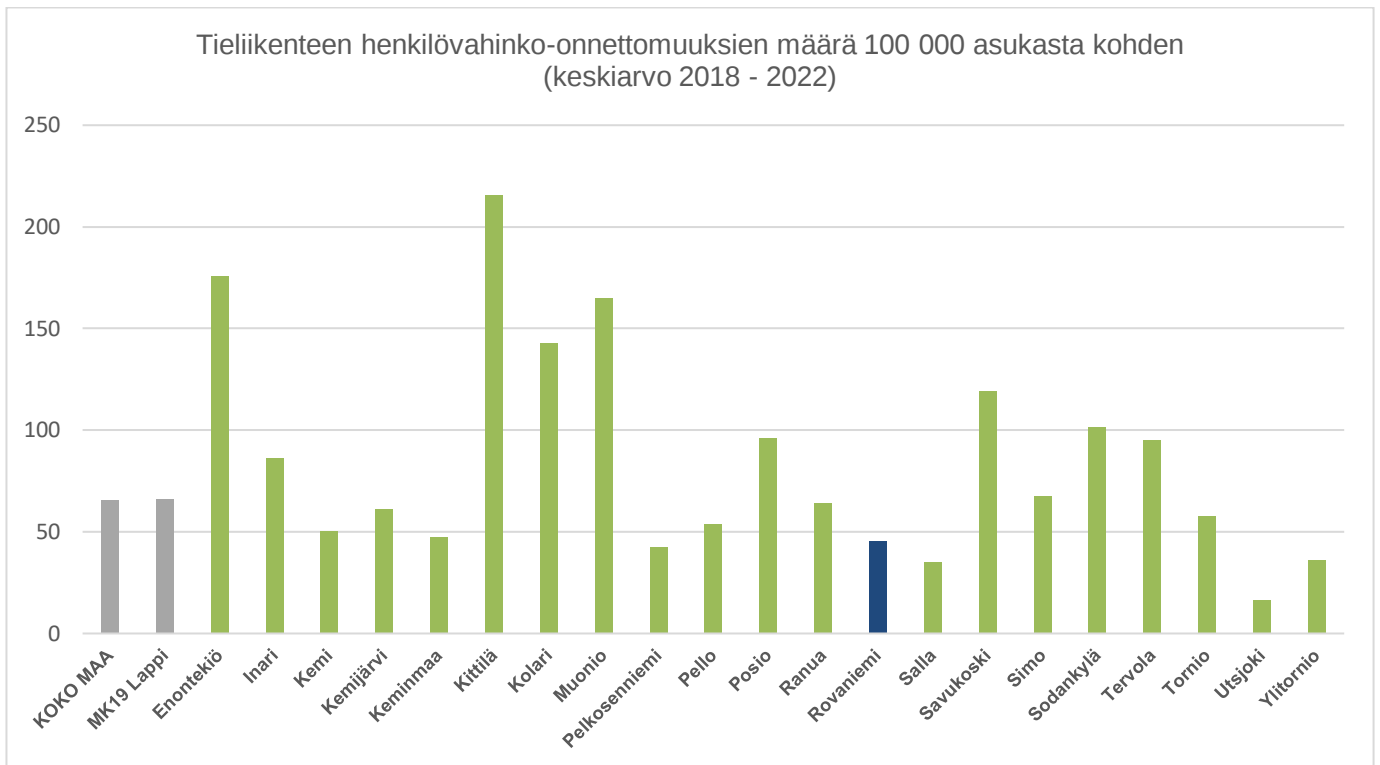
Viimeisen kymmenen vuoden aikana Rovaniemellä on tapahtunut yhteensä 418 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 405 on loukkaantumiseen ja 15 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 571 ja kuollut 15 henkilöä.

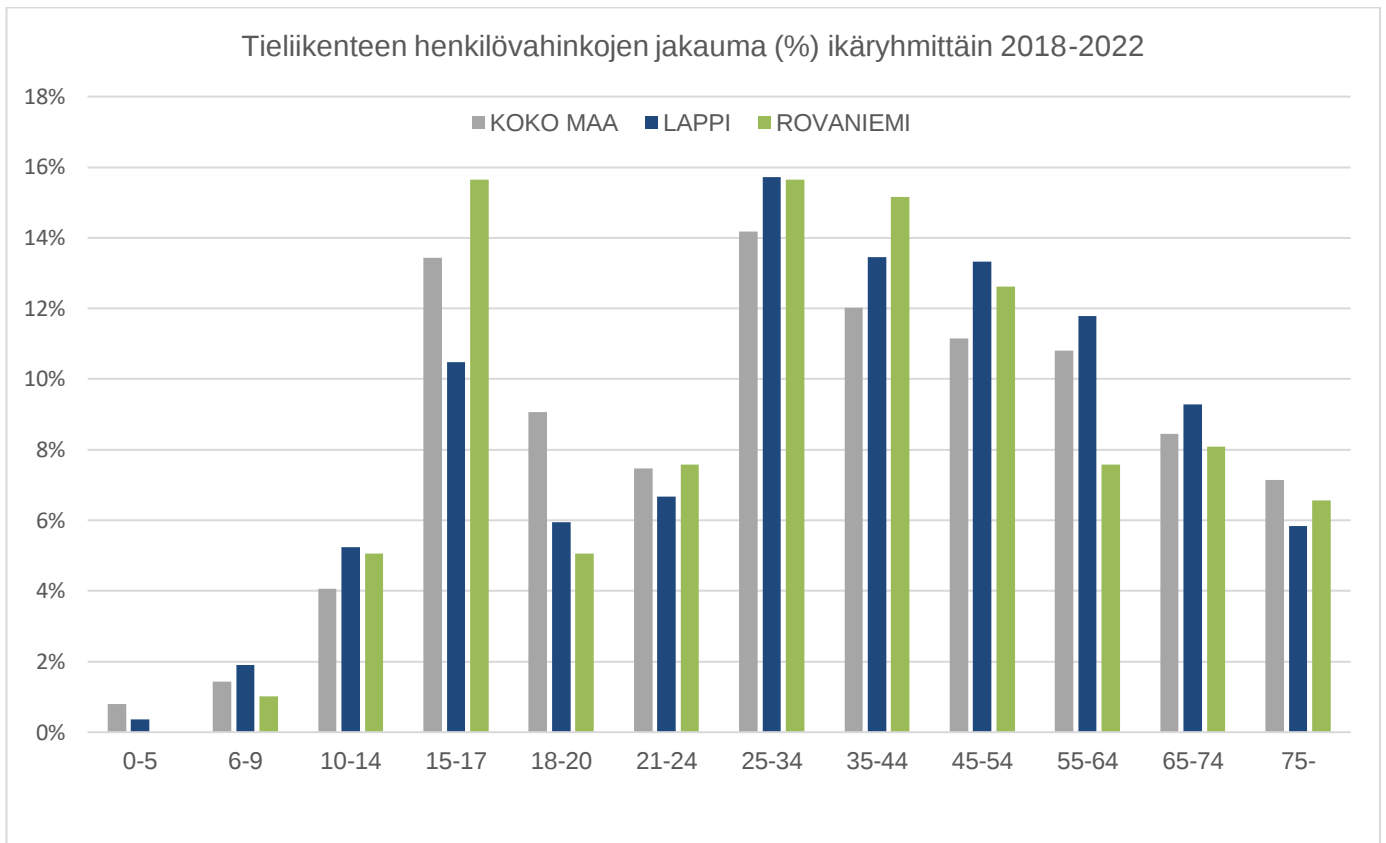
Kuva 22. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Rovaniemellä 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Rovaniemellä on tapahtunut asukaslu-
kuun suhteutettuna keskiarvallisesti vähemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin
kunnissa tai Suomessa keskimäärin. (Kuva 23.)

Rovaniemi on asukasmäärällisesti merkittävästi suurempi kuin muut Lapin alueen kunnat, jol-
loin vertailu muihin vastaaviin kuntiin on haastavaa. Rovaniemen väestörakenne on jakautunut
 muita Lapin kuntia tasaisemmin eri ikäryhmien välillä, mikä näkyy suoraan tieliikenteen henki-
 lövahinkojen jakautumisessa ikäryhmien välillä. Jakauma noudattelee sekä Lapin että Suomen
 keskimääräistä jakaumaa. Rovaniemellä ikäryhmittäin tarkasteltuna henkilövahinko-onnetto-
 muuksista loukkaantuneista tai kuolleista korostetusti erottuvat 15–17- sekä 25–45-vuotiaat.
 (Kuva 24.)

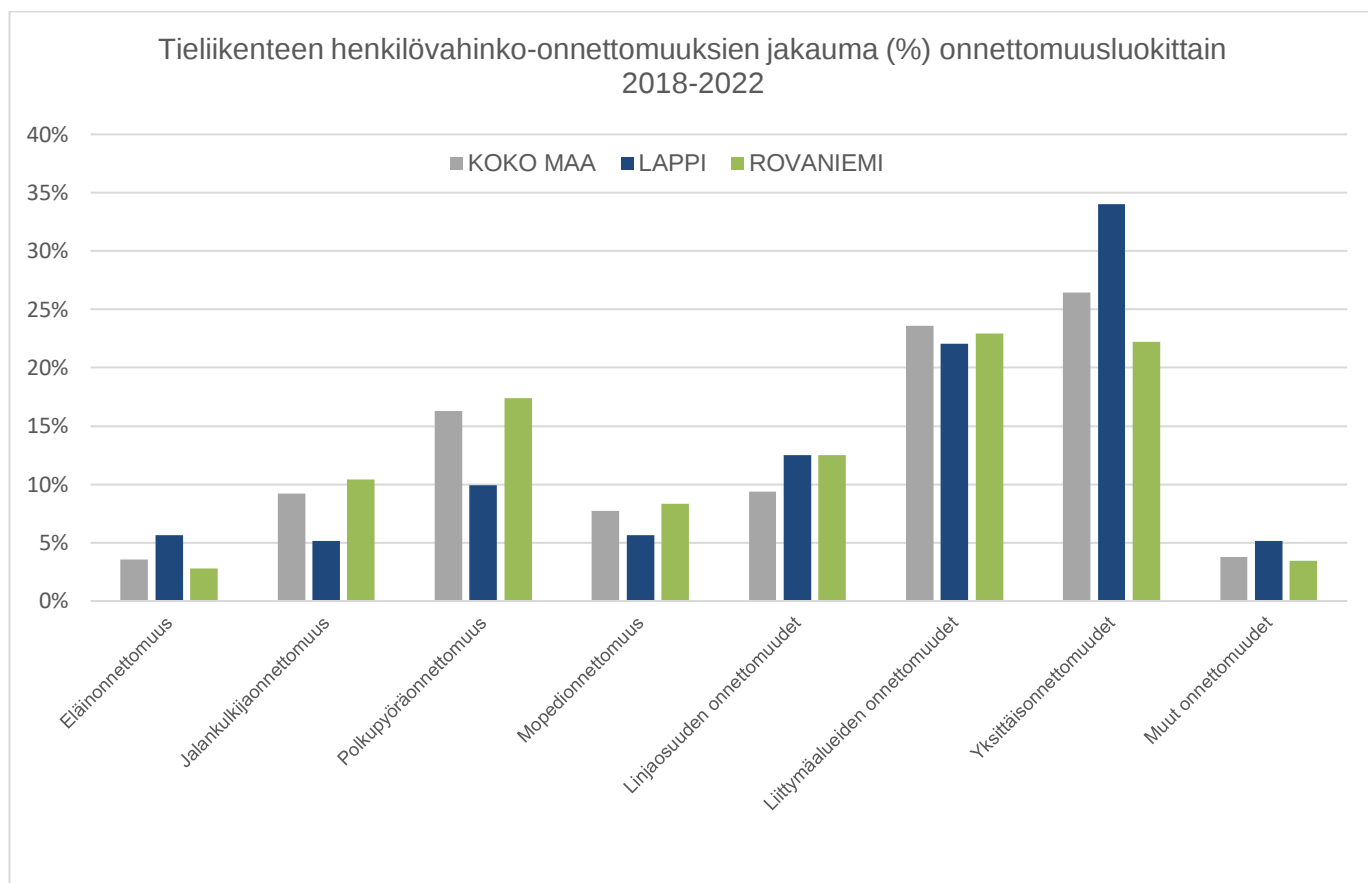

Kuva 23. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 24. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Kun tarkastellaan onnettomuuksia onnettomuusluokittain, Rovaniemen henkilövahinkoon joh-
taneissa onnettomuuksissa korostuu jalankulkija-, polkupyörä- ja mopeditonnettomuudet: näitä
on tapahtunut poliisin tilastojen perusteella merkittävästi enemmän kuin Lapissa ja hieman
enemmän koko Suomessa keskimäärin (kuva 25). Linjaosuudella tapahtuneita kuten kohtaa-
mis- ja ohitusonnettomuuksia sekä liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-on-
nettomuuksia tapahtuu alueella runsaasti, mutta jakauma noudattelee maakunnan keskimää-
räistä jakaumaa. Yksittäisonnettomuudet käsittävät pääsääntöisesti tieltä suistumisia, ja ne
painottuvat usein maanteille. Näitä tapahtuu Rovaniemellä vähemmän kuin muulla Lapin alu-
eella.

Kuva 25. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Rovaniemen kaupungin alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 9,1 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kaupungin osuus on noin 1,4–1,8 milj. euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Salla

Liikenneympäristö

Sallan kansallispuisto avattiin vuonna 2022, ja sen myötä liikenneturvallisuusryhmässä käsiteltiin paljon liikkumisen turvallisuuteen liittyviä asioita erityisesti uuden luontokeskuksen (Poropuisto/Wilderness Park) lähistöllä. Maanteiden nopeusrajoitukset tarkastettiin kokonaisuutena luontokeskuksen läheisyydessä. Toimijahankkeen kautta luontokeskuksen piha-alueen suunnitelmat auditointiin liikenneturvallisuuden ja kestävä liikkumisen näkökulmasta. Myös piha-alueen toteutus tehtiin vuonna 2022.

Liikenneturvallisuusryhmässä keskusteltiin Kansantien ja Ruuhentien liittymän esteettömyydestä. Syksyn liikenneturvallisuusryhmän kokouksen jälkeen kohteeseen tehtiin maastokäynti. Korjaustoimet on suunniteltu vuodelle 2023.

Sallan liikenneturvallisuussuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuustyö

Liikenneturvallisuus näkyi Sallan kansallispuiston avajaisissa, sillä Liikenneturva oli mukana tapahtumassa omalla rastipisteellään. Kävijöitä oli kesäkuussa järjestetyssä tapahtumassa noin 1500.

Vuonna 2022 koulun kautta toteutettiin useita liikenneturvallisuustapahtumia, muun muassa: syksyllä koulun alussa toteutettiin perinteinen Turvallinen koulutie -tempaus yhdessä koulun, Sallan kunnan, LähiTapiolan ja VPK:n kanssa. Tempauksesta viestittiin myös kunnan sosiaalisen median kanavissa. Heijastinpäivää vietettiin 24.9.2022 Kodin ja koulun päivän yhteydessä. Lisäksi K-ryhmä jakoi pyörän pinnaheijastimia kahdelle luokalle vuonna 2022.

Sallassa järjestettiin liikenneturvallisuustoimijahankkeen kautta Turvaa tenaville -tapahtuma 2.9.2022. Tapahtumaan osallistuivat 0.-2.-luokkien oppilaat, yhteensä noin 70 henkilöä. Rasteilla oppilaat pääsivät muun muassa tutustumaan liikenteessä käyttäytymiseen, heijastimiin, poliisiautoon, pelastuslaitoksen ajoneuvoon sekä aura-autoon ja sen kohtaamiseen liikenteessä. Tapahtuman rastinpitäjinä toimivat Liikenneturva, nuorisotoimi, poliisi, pelastuslaitos/VPK ja Koneurakointi J. Arola Oy.

Varhaiskasvatuksessa liikenneturvallisuuskasvatusta on tehty osana arkea. Pyöränvaloista keskusteltiin toimijahankkeen kautta saatujen pyöränvalojen avulla ikätaso huomioon ottaen: pohdittiin, minkä värinen valo tulee eteen ja minkä värinen taakse, miten ihminen näkyy valon kanssa ja ilman.

Kotihoidon henkilökunnalle pidettiin Liikenneturvan liikenneturvallisuusinfo syksyllä 2022.

Salla osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten liikenneturvallisuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastavia. Erityisesti iäkäs kyselyä jaettiin Sallassa erittäin aktiivisesti.

Toimijahankkeessa laadittiin liikenneturvallisuustyöstä sähköinen päättäjäninfo välitettäväksi kunnan päättäjille.

Liikenneturvallisuusviestintää tehtiin kunnan verkkosivujen tiedotteiden kautta, sosiaalisessa mediassa ja paikallislehdessä. KotoSallassa julkaistiin juttu Sallan liikenneturvallisuustyöstä marraskuussa 2022.

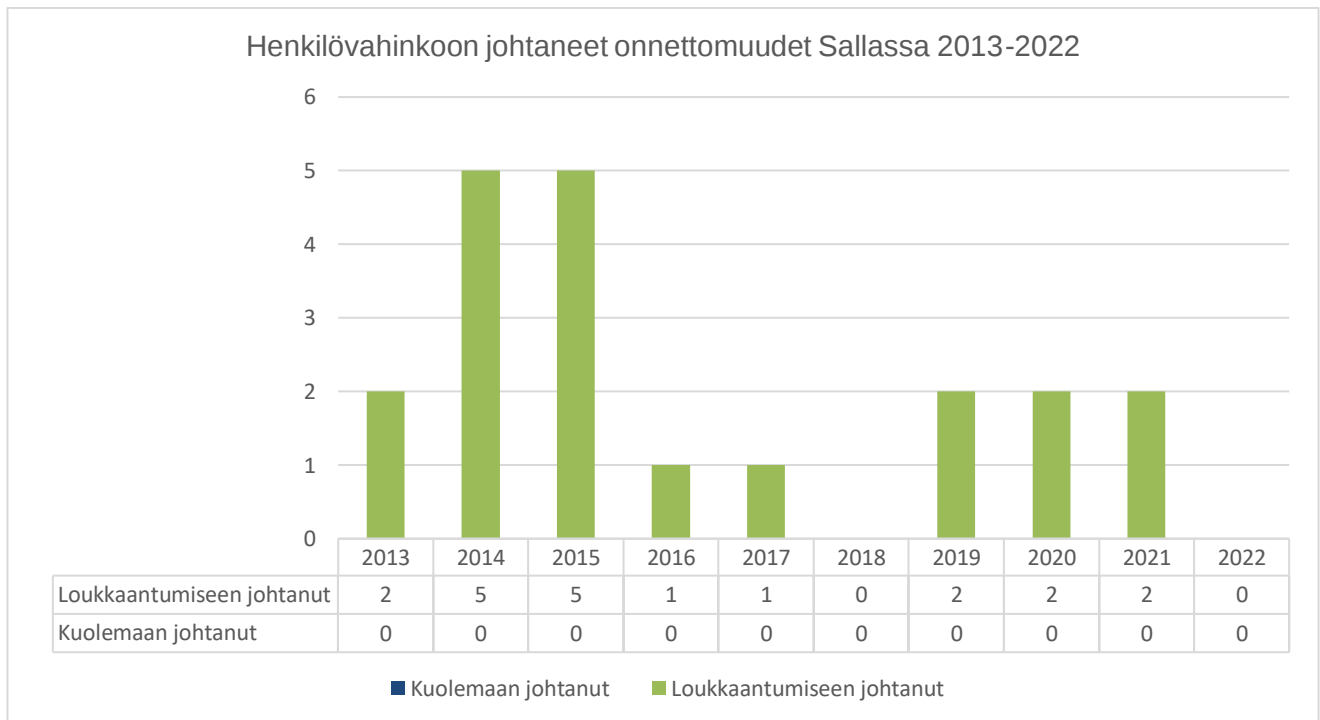
Toimijahankkeen kautta Sallaan toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuuksellisia tapahtumia varten:

- Heijastimet (n. 100 kpl) jaettiin Turvaa tenaville -tapahtumassa ja Kodin ja koulun päivän yhteydessä 24.9.
- Pyöränvalot (6 kpl) varhaiskasvatukseen

Sallan onnettomuuskehitys

Sallassa ei poliisin tilastojen mukaan tapahtunut vuonna 2022 yhtään henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Kymmenen vuoden aikana henkilövahinko-onnettomuuksien kehitys on ollut Sallan kunnassa suhteellisen tasaista. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrät ovat pääsääntöisesti pysyneet enintään kahdessa onnettomuudessa per vuosi, mutta vuosina 2014 ja 2015 henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui enemmän. (Kuva 26.)

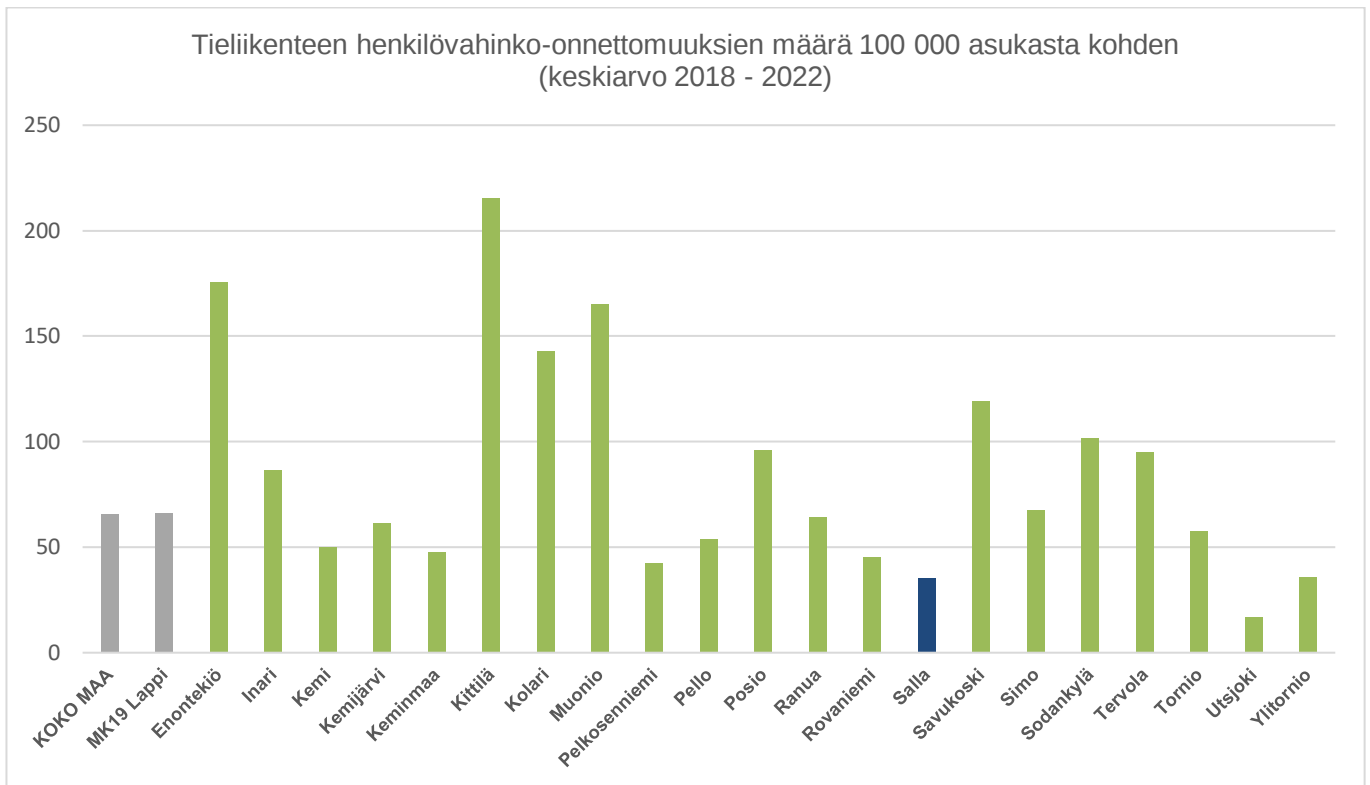
Viimeisen kymmenen vuoden aikana Sallassa on tapahtunut yhteensä 20 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 20 on loukkaantumiseen ja 0 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on tänä aikana loukkaantunut yhteensä 34 henkilöä.

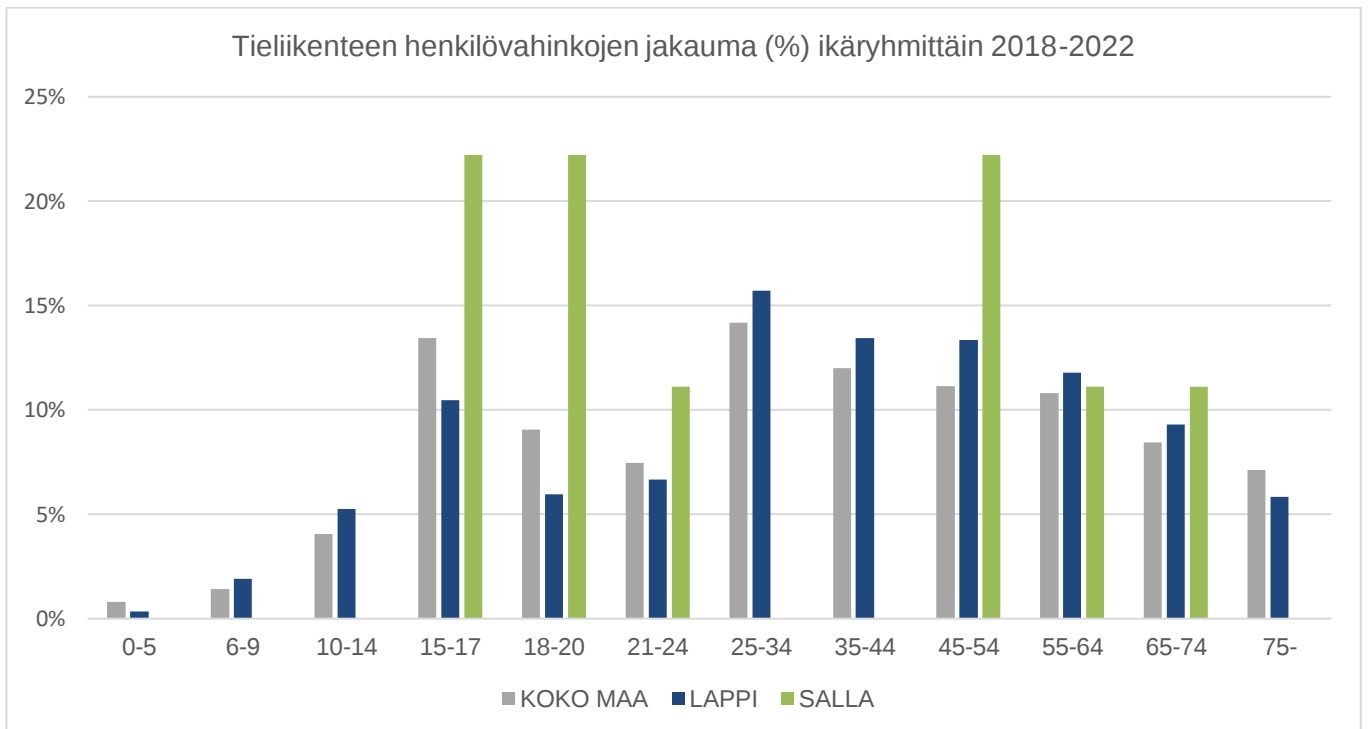
Kuva 26. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Sallassa 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Sallassa on tapahtunut asukaslukuun suhteutettuna keskiarvallisesti vähemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kunnissa keskimäärin. (Kuva 27.)

Ikäryhmittäin tarkasteltuna onnettomuuksissa loukkaantuneissa korostuvat voimakkaasti 15–20-vuotiaat sekä 45–54-vuotiaat. (Kuva 28.) On huomattavaa, että yleisesti nuorten onnettomuuksiksi koettavat jalankulkiija-, polkupyörä- ja mopeditonnettomuudet eivät Sallassa selitä nuorten suurta osuutta onnettomuuksissa loukkaantuneista.

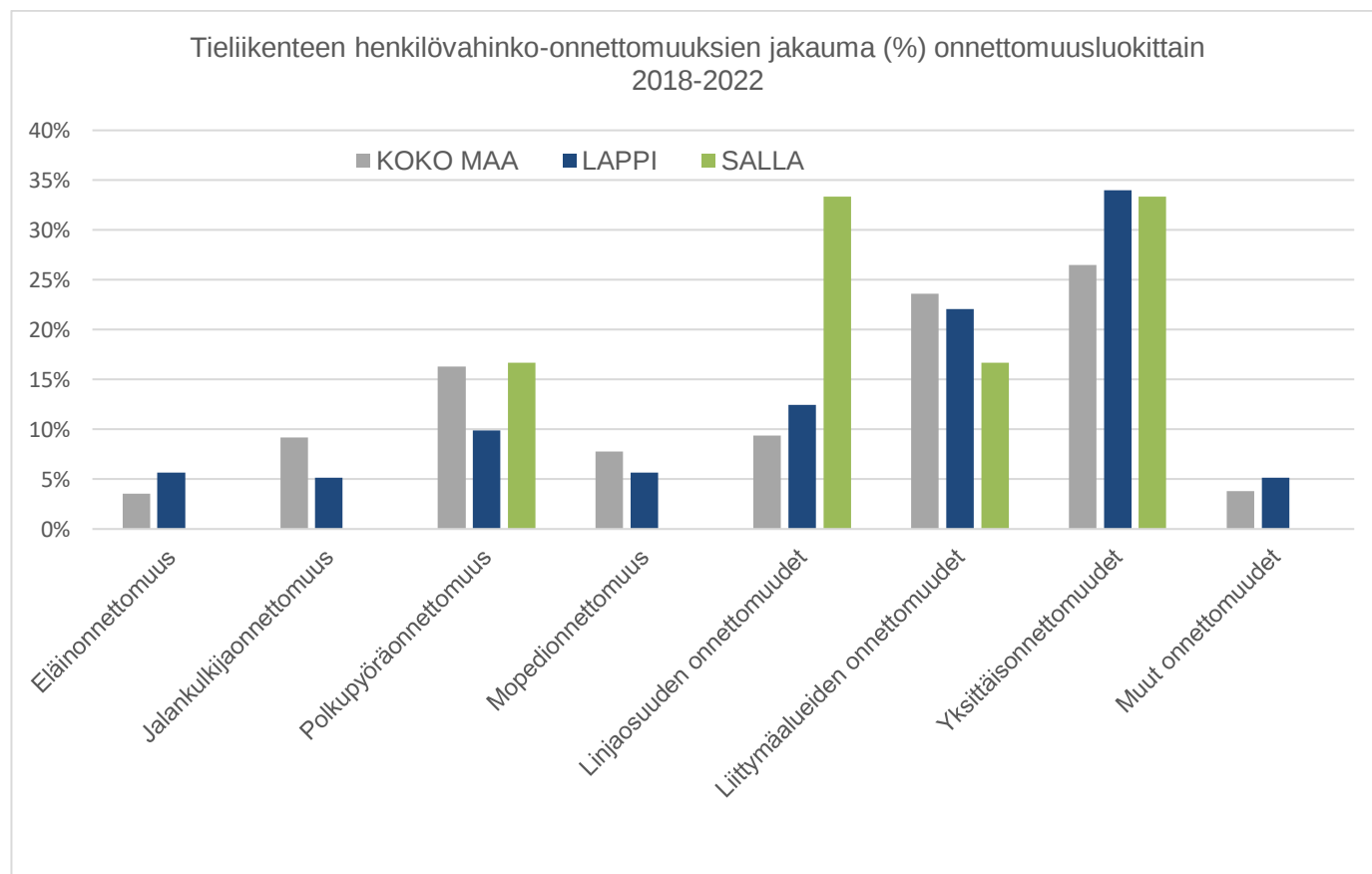
Kuva 27. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 28. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa Sallan henkilövahinko-onnettomuudet painottuvatkin voimakkaasti linjaosuuksille sekä yksittäisonnettomuuksiin. Linjaosuuden onnettomuuksia ovat mm. kohtaamis- ja ohitusonnettomuudet. Yksittäisonnettomuudet johtuvat puolestaan usein suistumisista. Liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuuksia tapahtuu Sallassa suhteessa hieman vähemmän kuin Lapissa keskimäärin. (Kuva 29.)

Viiden vuoden sisällä tapahtuneita onnettomuuksia tarkasteltaessa on kuitenkin syytä ottaa huomioon, että vuosien 2018–2022 henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia oli vain kuusi, jolloin yksittäiset onnettomuudet näkyvät tilastoissa voimakkaasti.

Kuva 29. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin

sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Sallan kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 0,4 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 80 000 euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022)

Savukoski

Liikenneympäristö

Vuonna 2022 toteutettiin Savukosken kirjaston ja päiväkodin piha- ja liikennejärjestelyt. Ke-väällä 2022 suunnitelmaan tehtiin liikenneturvallisuusauditointi toimijahankkeen puitteissa.

Martin sillan korjaus valmistui. Lisäksi tehtiin teiden sorastusta ja muuta tienpidon perustyötä.

Savukosken liikenneturvallisuussuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunni-telman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuustoimijan kes-ken.

Liikenneturvallisuustyö

Savukoskella järjestettiin liikenneturvallisuustoimijahankkeen kautta Turvaa tenaville -tapah-tuma 5.5.2022. Tapahtumaan osallistuivat 0.-6.-luokkien oppilaat. Rasteilla oppilaat pääsivät muun muassa tutustumaan pyöräilykypärään, ensiapuun, liikenteessä käyttäytymiseen, poliisi-autoon, pelastuslaitoksen ajoneuvoon sekä aura-autoon ja sen kohtaamiseen liikenteessä. Ta-pahtuman rastinpitäjinä toimivat Liikenneturva, MLL, SPR, poliisi, pelastuslaitos ja Destia.

Varhaiskasvatuksessa opeteltiin liikennemerkkejä. Pihalla harjoiteltiin liikennemerkkien avulla mm. oikeaa ajosuuntaa ja pysäköintialuetta sekä tutustuttiin liikennevaloihin. Retkillä opetel-tiin turvallista liikkumista ja pukeuduttiin heijastaviin huomioliiveihin.

Yläkoululla järjestettiin Liikenneturvan koulutus moottorikelkoista, mönkijöistä ja mopoista. Li-säksi koulukuraattorin kanssa kierrettiin luokissa, teemana moottoriajoneuvot ja päihteet. Hur-jasteluun puututtiin viestinnän ja puhuttelun avulla. Nuorisotoimi ja Liikenneturva pyrkivät yh-teistyössä vaikuttamaan nuorten autoilun turvallisuuteen sosiaalisen median kautta.

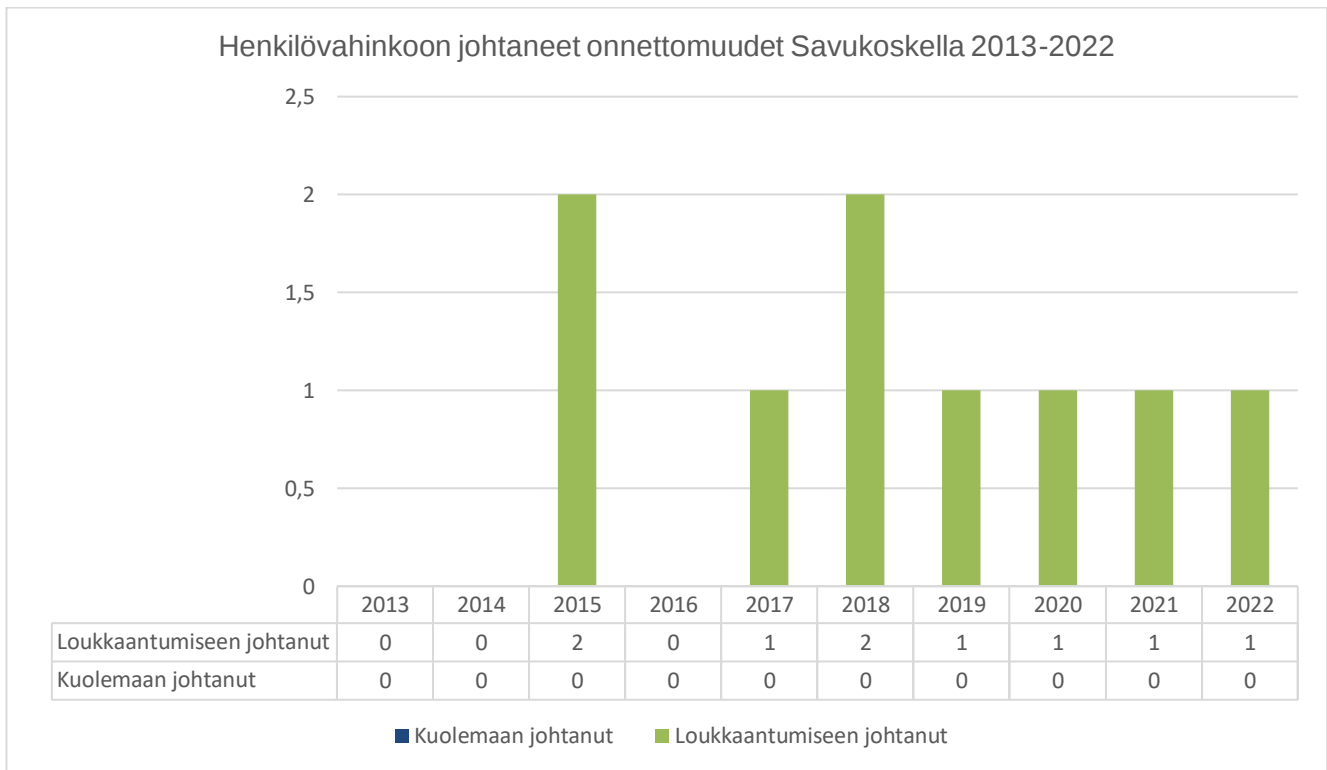
Pääsiäisenä järjestettiin Kuivalihamarkkinat, joissa liikenneturvallisuustyötä tehtiin Liikennetur-van mukanaolon myötä.

Toimijahankkeessa laadittu infomateriaali liikenneturvallisuustyöstä toimitettiin kunnan kirjaa-moon välitettäväksi kunnan päättäjille.

Savukosken onnettomuuskehitys

Savukoskella tapahtui poliisin tilastojen mukaan vuonna 2022 yksi henkilövahinkoon johtanut onnettomuus. Kymmenen vuoden aikana Savukosken henkilövahinko-onnettomuuksien kehi-tyksessä on nähtävissä selvästi onnettomuuksien painottumien vuosien 2017–2022 välille. En-nen vuotta 2017 henkilövahinko-onnettomuuksia on kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ta-pahtunut vain vuonna 2015. (Kuva 30.)

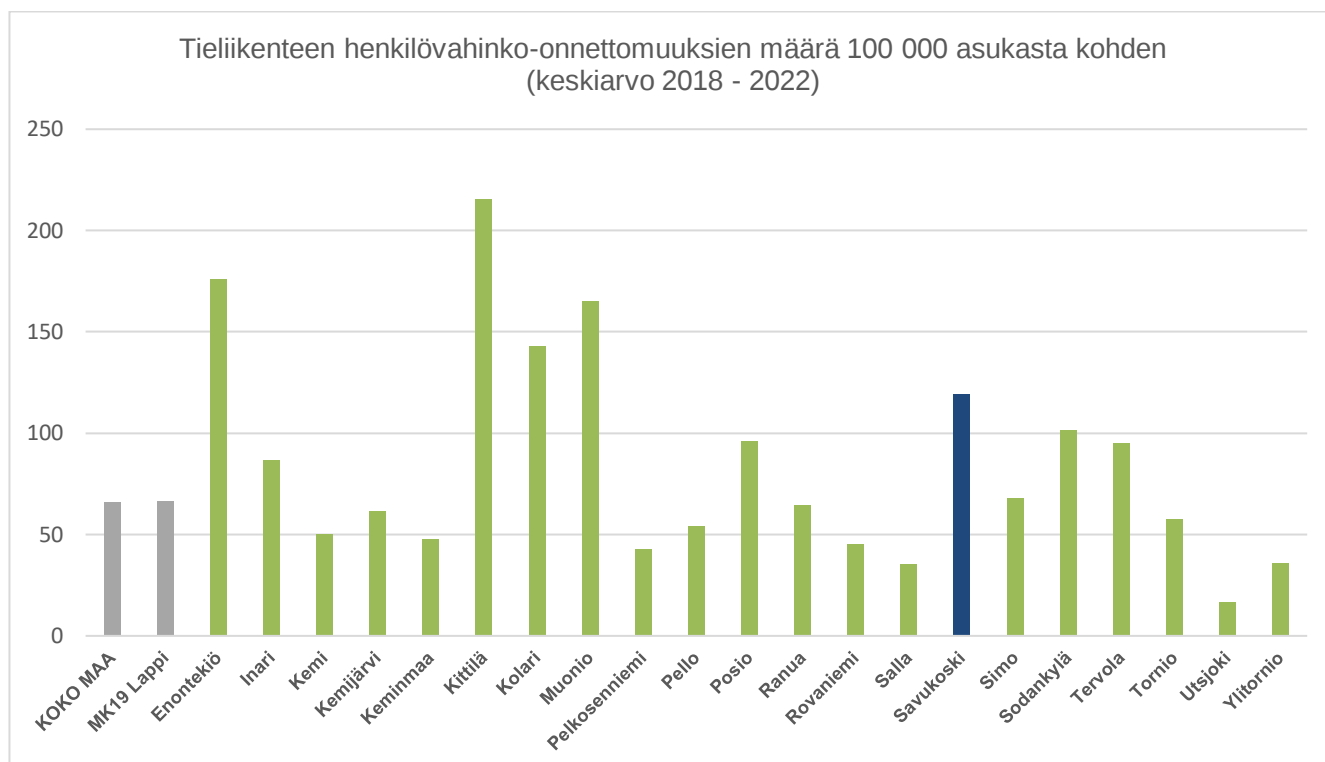
Viimeisen kymmenen vuoden aikana Savukoskella on tapahtunut yhteensä 9 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista kaikki olivat loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei ole tapahtunut lainkaan. Henkilövahinko-onnetto-muuksissa on loukkaantunut yhteensä 11 henkilöä.

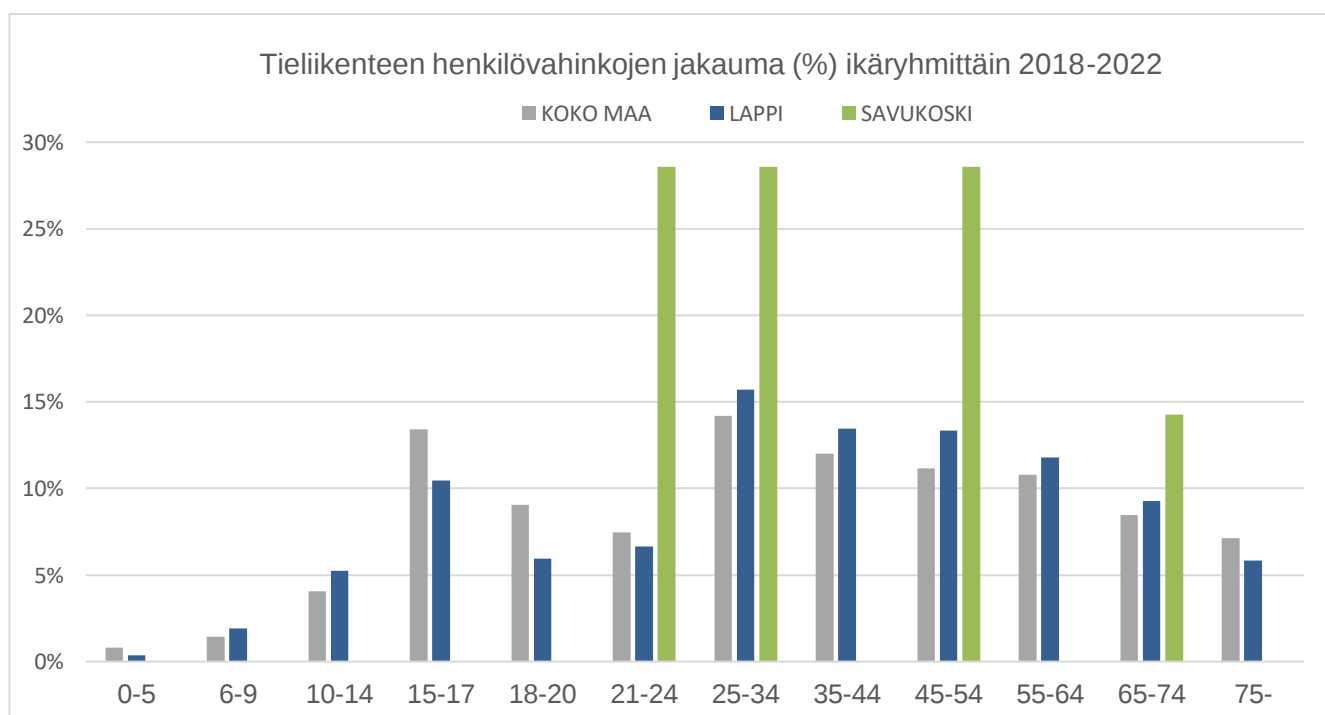
Kuva 30. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Savukoskella 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Savukoskella on tapahtunut asukaslu-
kuun suhteutettuna keskiarvallisesti enemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kun-
nissa keskimäärin. Asukasmäärällisesti lähes Savukoskea vastaavia kuntia Lapin maakunnassa
ovat mm. Utsjoki ja Pelkosenniemi. Savukoskella henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia
on tapahtunut enemmän kuin näissä kahdessa vertailukunnassa. (Kuva 31.) Savukosken on-
nettomuusmäärää ei selitä esimerkiksi kunnan läpi johtava valtatie, jossa liikkuisi paljon ulko-
paikkakuntalaisia. On kuitenkin huomioitava, että sekä Savukoskella tapahtuvien onnetto-
muuksien määrä että Savukosken asukasluku on suhteellisen pieni, jolloin yksittäiset onnetto-
muudet heilauttavat onnettomuustilastoja voimakkaasti.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna Savukoskella onnettomuuksissa loukkaantuneissa tai kuolleissa ko-
rostuvat 21–35-vuotiaat sekä 45–55-vuotiaat. Sen sijaan alle 20-vuotiaiden henkilövahinkoon
johtaneita onnettomuuksia ei ole viimeisen viiden vuoden aikana kirjattu poliisin tilastoihin
lainkaan. (Kuva 32.)

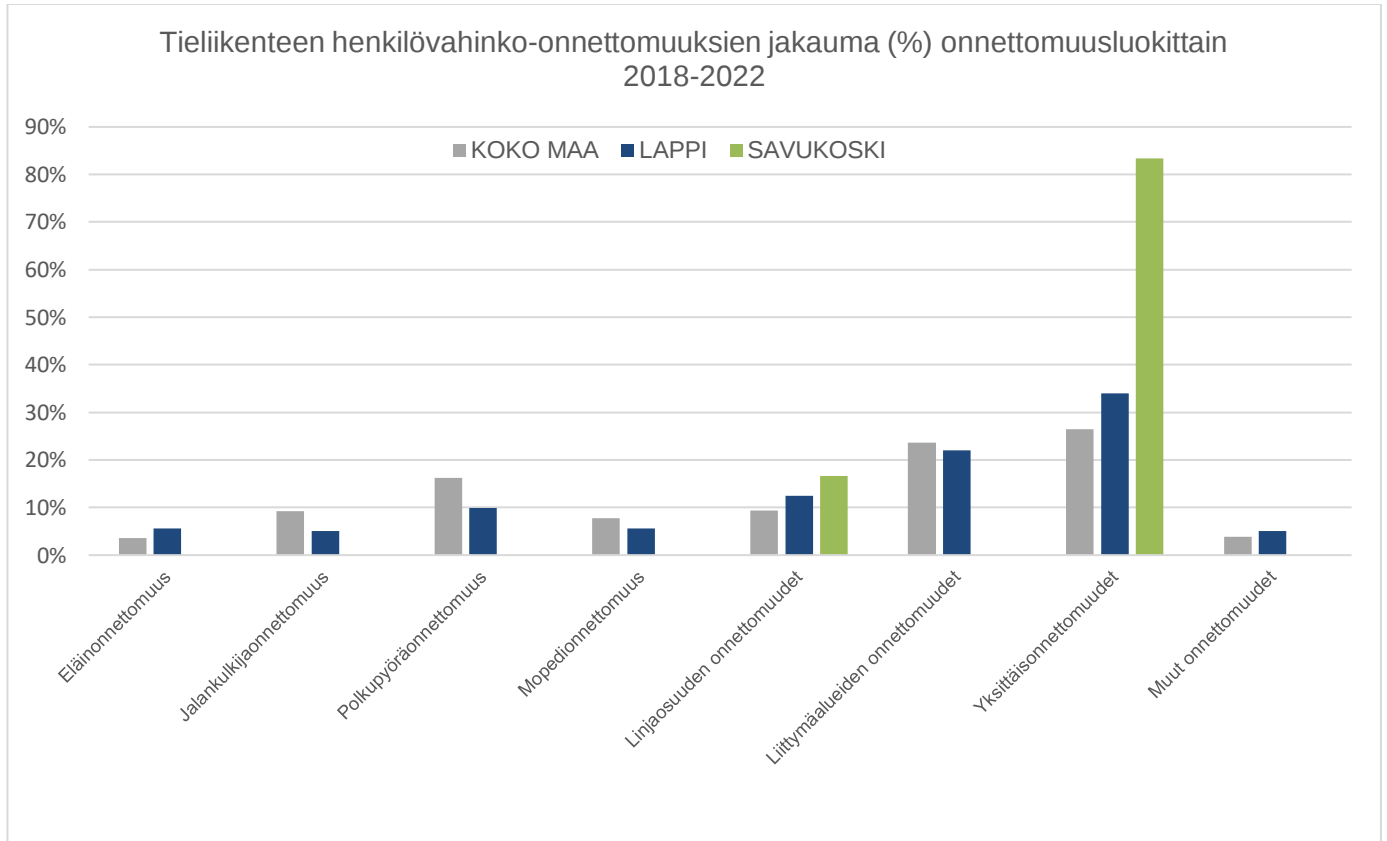

Kuva 31. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 32. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa henkilövahinko-onnettomuuksissa korostuvat yksittäisonnettomuudet, jotka ovat usein tieltä suistumisia. Savukoskella on tapahtunut myös keskiarvoa enemmän linjaosuuden onnettomuuksia, jota ovat esimerkiksi kohtaamis- ja ohitusonnettomuudet. Liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuuksia Savukosken alueella ei ole tilastojen perusteella viimeisen viiden vuoden aikana tapahtunut. (Kuva 33.)

Kuva 33. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Savukosken kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 0,4 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 80 000 euroa/vuosi (keskiarvo 2017–2021).

Sodankylä

Liikenneympäristö

Vuonna 2022 Sodankylän näkyvimpiä hankkeita on ollut Jeesiöjoen sillan rakentaminen. Hankkeen yhteydessä toteutetaan muun muassa jalankulun ja pyöräilyn väyliä ja alikulut sekä sillan etelä- että pohjoispäähän. Hanke valmistuu vuonna 2023. Valtatielle 4 toteutettiin tievalaistus Vuojärven kylän kohdalle välille Ristomänniköntie – Javaruksentie.

Vuonna 2022 valmistui uusi koulu, ja ajankohtaista oli myös sen koulun piha- ja liikennejärjestelyjen suunnittelu ja rakentaminen. Lisäksi taajamamerkkejä on lisätty Sodankylän taajaman pohjoispäähän. Kunnan nopeusnäyttötaulut olivat käytössä muun muassa Vuotsossa. Vasantien yksisuuntaistaminen tuli vireille vuonna 2022 ja yksisuuntaistaminen toteutettiin vuoden 2023 puolella. Sodankylän taajaman alueelle toteutettiin neljä uutta hidastetöyssiä sekä yksi korotettu suojatie (risteysalue). Luoston koko asemakaava-alueella parannettiin näkemiä liittymissä ja raivattiin katualueita. Moottorikelkkaurilla kunnostettiin neljä siltaa. Lisäksi Sodankylässä on tehty paljon ns. perustyötä kuten liikennemerkkien huoltoa, päällysteiden paikkausta sekä liittymien näkemäraivauksia.

Liikenneturvallisuuustoimijahankkeessa tehtiin hankekortti Orajärventien jalankulku- ja pyöräilyväylästä.

Sodankylän liikenneturvallisuuussuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuuustyö

Liikenneturvallisuuuteen ja liikenteeseen liittyvistä asioista on Sodankylässä viestitty aktiivisesti sekä kunnan sosiaalisen median sivuilla että verkkosivuilla. Viestintäaiheita ovat olleet muun muassa nopeusnäyttötaulujen sijoittaminen Vuotsoon syksyllä 2022, Jeesiöjoen sillan rakentaminen ja Vasantien yksisuuntaisuuden poistaminen. Liikenneturvallisuuustoimijan uutiskirjeestä on teknisen toimen avustuksella poimittu aiheita viestintään.

Iäkkäille järjestettiin liikenneturvallisuuusteemaista toimintaa Yhdessä ikääntyen -messutapah-tumassa 5.10.2022 sekä kirjastossa syksyllä pidetyn apuvälineinfon myötä.

Varhaiskasvatuksessa ja 1-luokilla lapsille on jaettu heijastinliivit.

Yksityiset tahot ovat toteuttaneet Sodankylässä heijastinpuuta, johon ovat osallistuneet myös muun muassa Boliden Kevitsa Mining Oy ja MLL.

Hyvinvointikertomukseen sisällytettiin liikenneturvallisuuusasioita Liikenneturvan avustuksella. Liikenneturvan kysely jaettiin neuvoloille, ja Liikenneturva rakensi kyselyn pohjalta oppimisal-ustan terveydenhoitajille.

Sodankylä osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäih-misten liikenneturvallisuuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintä-vastaavia. Ikäihmisten kyselyä markkinoitiin onnistuneesti iäkäsmessuilla.

Toimijahankkeessa laadittu info liikenneturvallisuuustyöstä toimitettiin kunnan kirjaamoon välitettäväksi kunnan päättäjille.

Liikenneturvallisuuustyöryhmään saatiin laaja-alaisuutta, kun ryhmää täydennettiin sidosryhmien edustajilla: Jääkäriprikaati, Boliden Kevitsa Mining Oy sekä ajo-opetus.

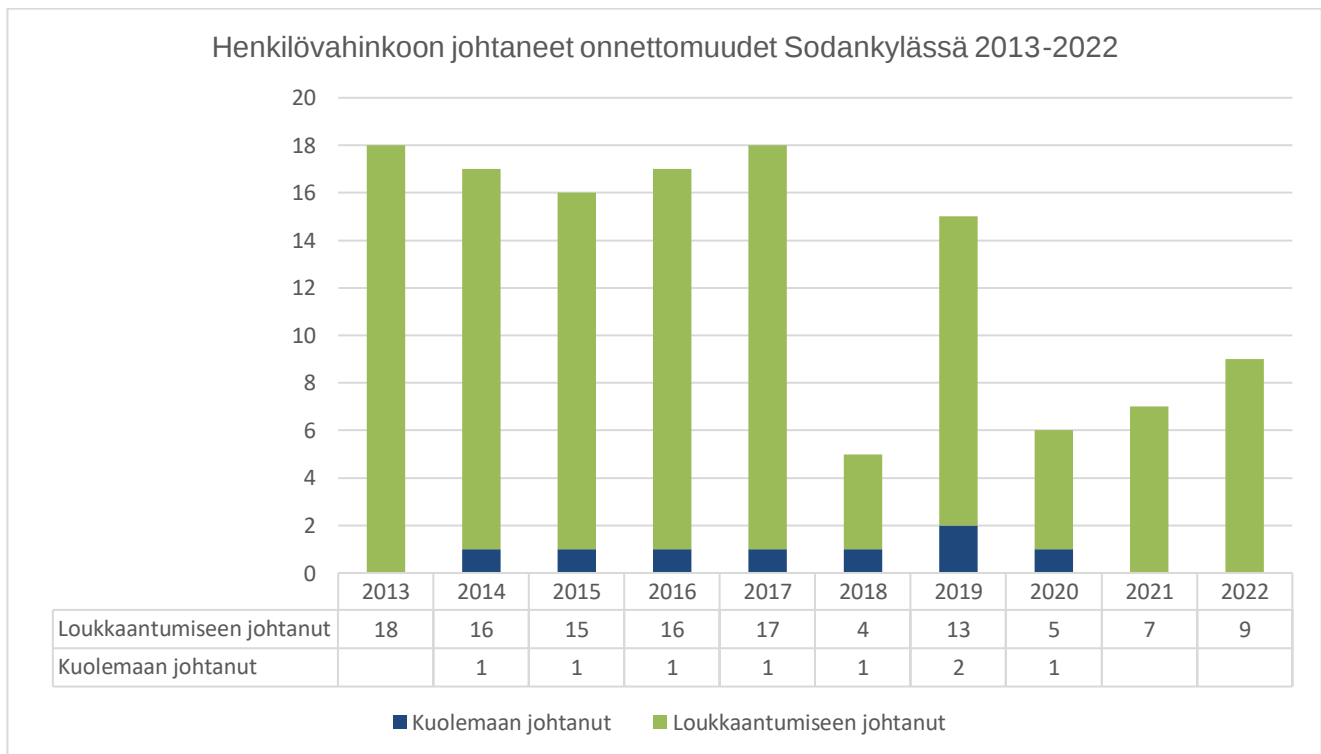
Toimijahankkeen kautta Sodankylään toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuuusteemaisia tapahtumia varten:

- Heijastinkassit (50 kpl) jaettavaksi Iäkäsmessuilla

Sodankylän onnettomuuskehitys

Sodankylässä tapahtui poliisin tilastojen mukaan vuonna 2022 yhdeksän loukkaantumiseen johtanutta onnettomuutta. Kuolemaan johtaneilta onnettomuuksilta on välttytty viimeisen kahden vuoden aikana. Kymmenen vuoden aikana Sodankylän henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvästi onnettomuuksien painottuminen vuosien 2013–2017 välille. Vuodesta 2018 eteenpäin henkilövahinko-onnettomuuksien määrät ovat merkittävästi vähenneet. (Kuva 34.)

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Sodankylässä on sattunut yhteensä 128 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 120 on loukkaantumiseen ja 8 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 183 ja kuollut 11 henkilöä.

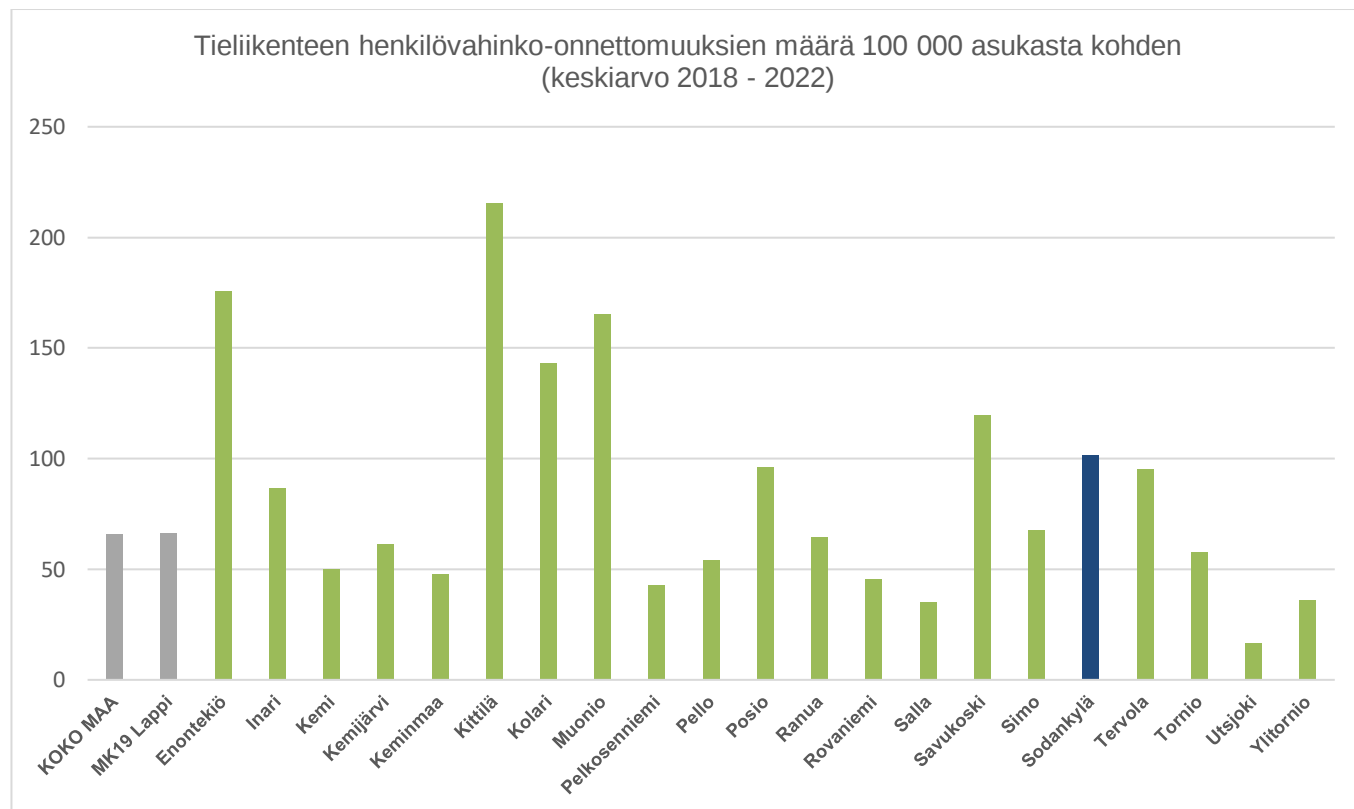

Kuva 34. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Sodankylässä 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

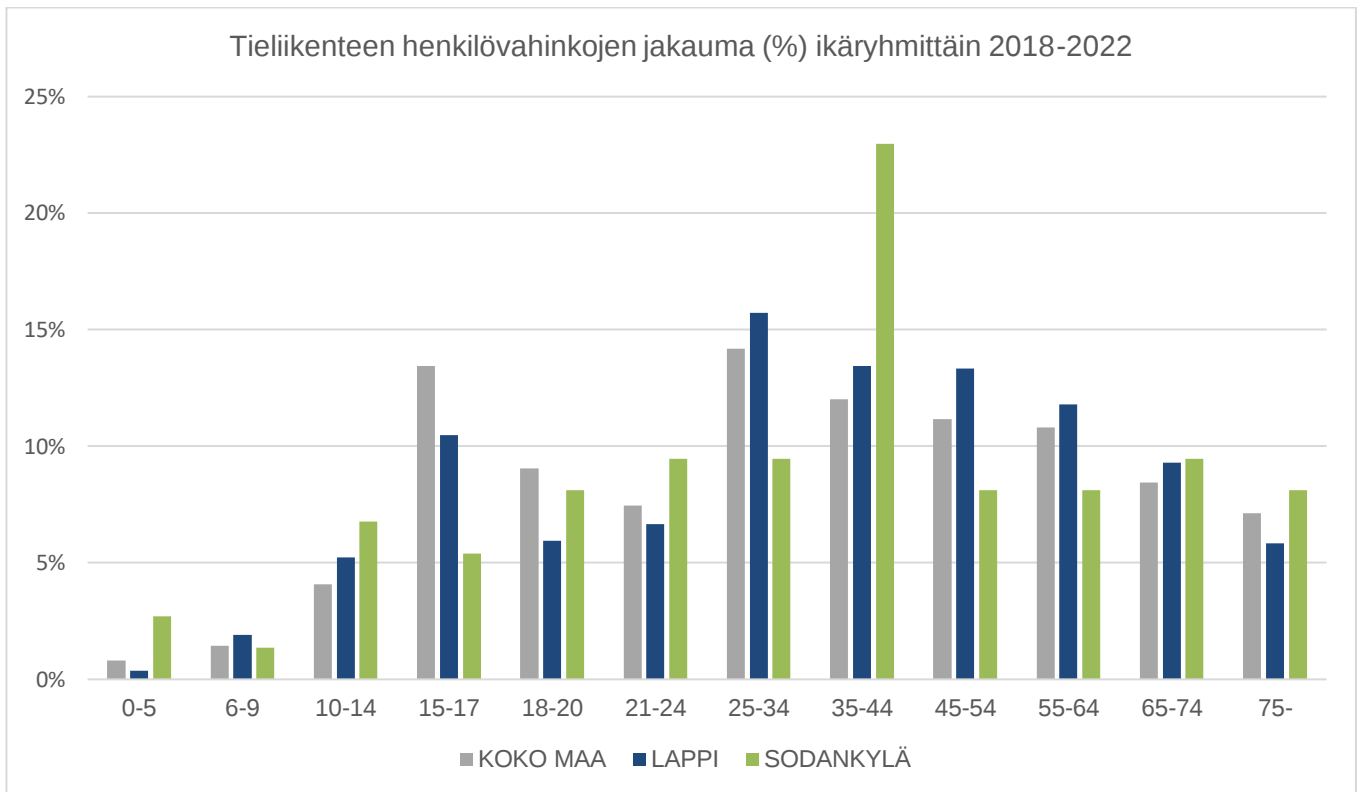
Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Sodankylässä on tapahtunut asukasluvuun suhteutettuna keskiarvallisesti enemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kunnissa keskimäärin. Asukasmäärällisesti lähes Sodankylää vastaavia kuntia Lapin maakunnassa

ovat mm. Keminmaa ja Kemijärvi. Myös näihin verrokkikuntiin verrattuna Sodankylässä tapahtui enemmän henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Suurempia onnettomuusmääriä saattaa osaltaan selittää Sodankylän kunnan suhteellisen suuri maantieteellinen koko. (Kuva 35.)

Ikäryhmittäin tarkasteltuna onnettomuuksissa loukkaantuneissa tai kuolleissa korostuvat erityisesti 35–45-vuotiaat. (Kuva 36.)

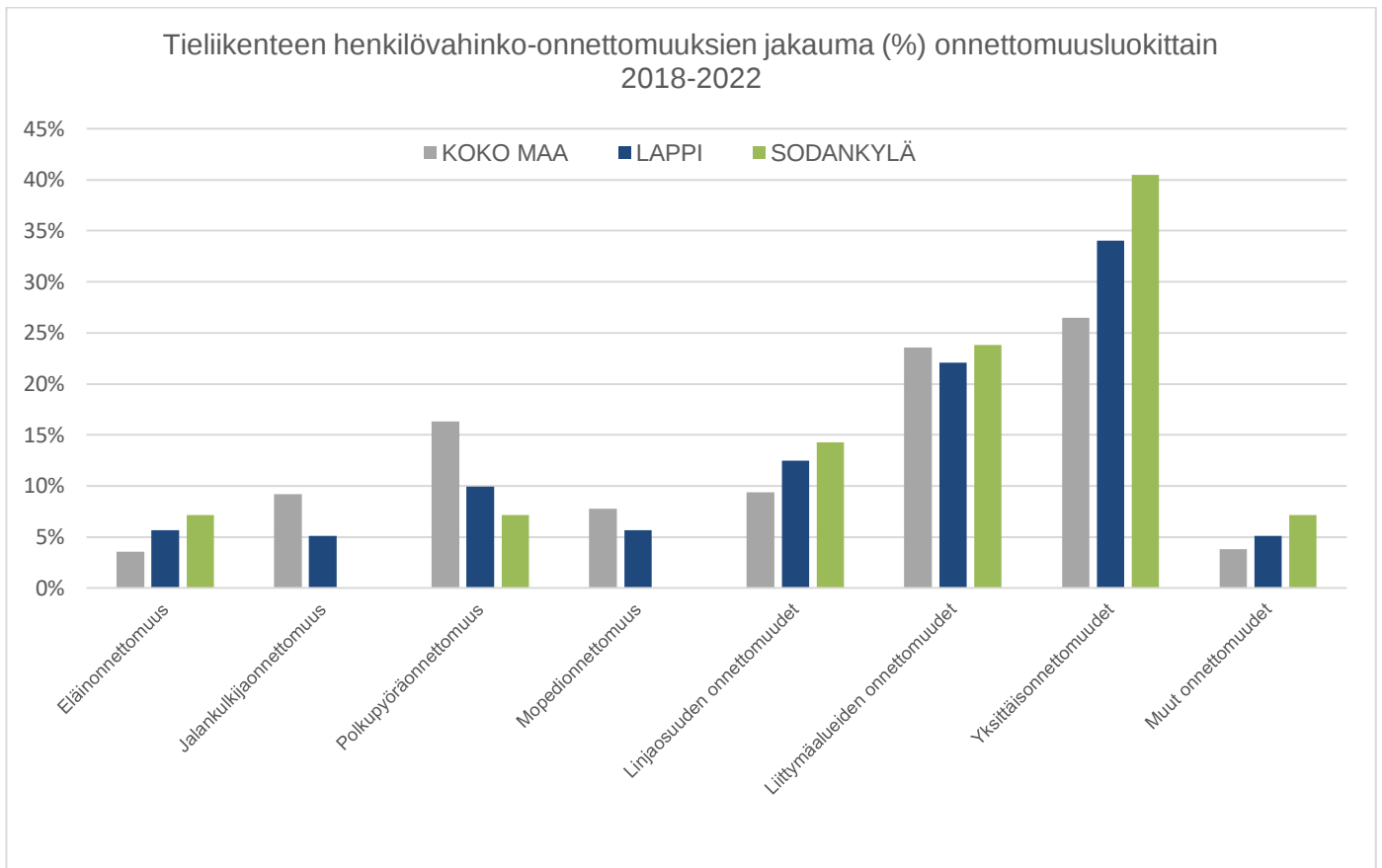

Kuva 35. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 36. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Onnettomuusluokittain tarkasteltaessa Sodankylän henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet ovat olleet pääasiassa yksittäisonnettomuuksia, joita on tapahtunut hieman Lapin ja koko Suomen keskiarvoa enemmän. Yksittäisonnettomuuksiksi luokiteltavat onnettomuudet ovat usein suistumisonnettomuuksia. Sodankylässä korostuvat myös muut linjaosuuden onnettomuudet, kuten kohtaamis- ja ohitusonnettomuudet. Liittymäalueiden kääntymis-, risteämis- sekä peräänajo-onnettomuuksia tapahtuu Sodankylän alueella suhteessa saman verran kuin Lapissa ja muualla Suomessa keskimäärin. (Kuva 37.)

Kuva 37. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Sodankylän kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 2,7 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 0,45–0,55 milj. euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).

Utsjoki

Liikenneympäristö

Valtatiellä 4 Kirkkopahdan kohdalla suunniteltiin kallioleikkausta sekä tien oikaisemista. Lisäksi valtatiellä sekä Utsjoen ja Nuorgamin välillä parannettiin siltojen liikuntasauvoja ja kaiteita. Etäisyystauluja lisättiin Karigasniemen ja Utsjoen välille.

Toimijahankkeen puitteissa auditoitiin lukion liikenteenohjaussuunnitelma. Lisäksi avustettiin pyörämatkailun kehittämishankkeessa tunnistamalla Tenontien selvitys- ja kehitystarpeita erityisesti liikenneturvallisuuteen liittyen.

Moottorikelkkailu taajama-alueella puhututti liikenneturvallisuusryhmässä: miten esimerkiksi tankkausasemalle saataisiin luvalliset reitit. Kunta teki Väylävirastoon aloitteen kelkkareitistä valtatie varteen – siihen saatiin kielteinen päätös.

Kevään kokouksessa erityisteemana oli matkailun kehittyminen ja liittyminen liikenneturvallisuuteen.

Utsjoen liikenneturvallisuussuunnitelmassa laadittu liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman ajantasaisuus käytiin läpi kunnan, ELY-keskuksen ja liikenneturvallisuustoimijan kesken.

Liikenneturvallisuustyö

Utsjoella järjestettiin liikenneturvallisuustoimijahankkeen kautta Turvaa tenaville -tapahtuma 7.9.2022. Tapahtumaan osallistuivat 0.-6.-luokkien oppilaat. Rasteilla oppilaat pääsivät muun muassa tutustumaan pyöräilykypärään, törmäyspainovaakaan ja esineiden käyttäytymiseen kolariautossa, poliisiautoon, pelastuslaitoksen ajoneuvoon sekä aura-autoon ja sen kohtaamiseen liikenteessä. Tapahtuman rastinpitäjinä toimivat Liikenneturva, Utsjoen nuorisotoimi, poliisi, pelastuslaitos ja Destia.

Kunnan viestinnässä on jaettu liikenneturvallisuustoimijahankkeessa tuotettua sosiaalisen median materiaalia.

Utsjoki osallistui Lapin Pirssillä kylille -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli parantaa ikäihmisten liikenneturvallisuutta palveluliikenteen järjestämistä ja viestintää kehittämällä. Työssä osallistettiin ikäihmisiä, iäkkäiden kanssa työskenteleviä, kuljetussuunnittelijoita ja viestintävastavia.

Toimijahankkeessa laadittu infomateriaali liikenneturvallisuustyöstä toimitettiin kunnan kirjastoon välitettäväksi kunnan päättäjille.

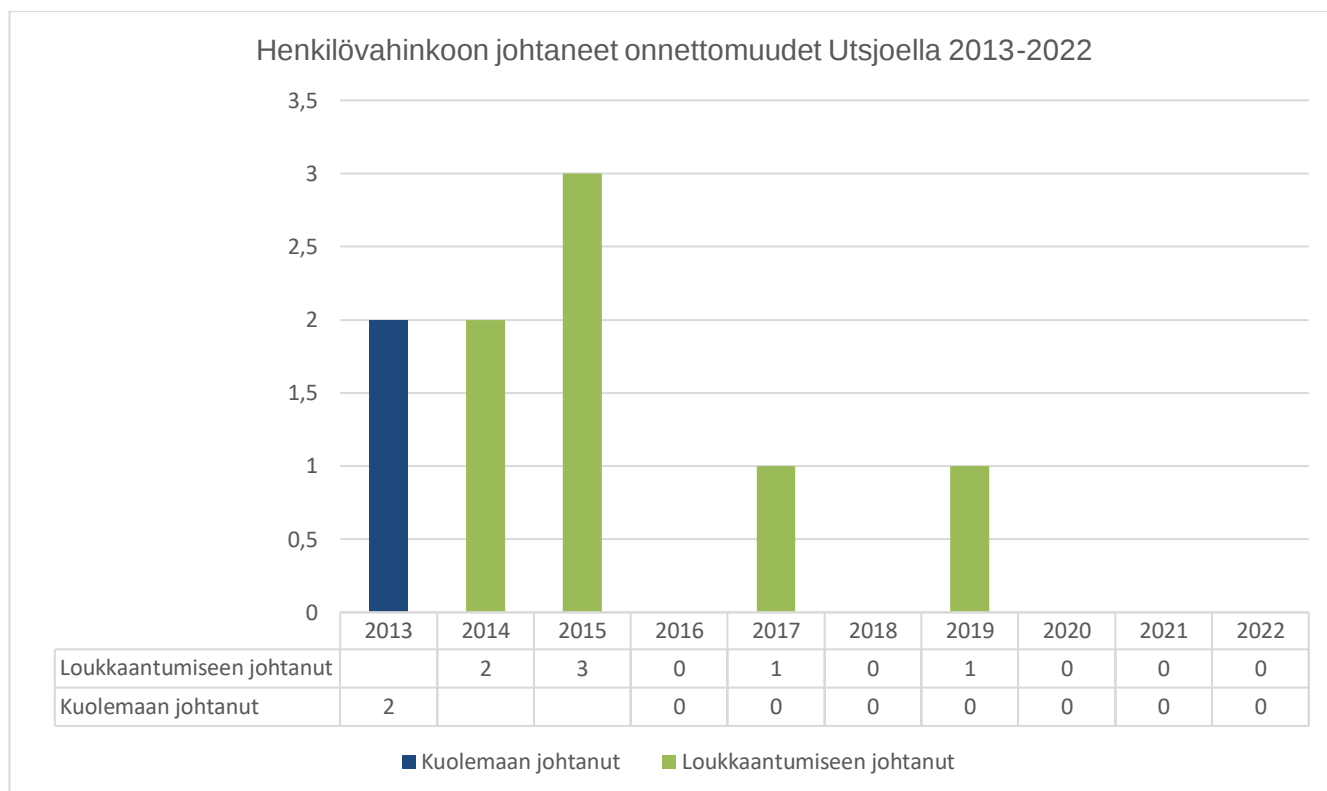
Toimijahankkeen kautta Utsjoelle toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuusteemaisia tapah-tumia varten:

- Heijastimet (100 kpl) – sovittiin jaettavan kirjaston vuosijuhlassa

Utsjoen onnettomuuskehitys

Utsjoella ei poliisin tilastojen mukaan tapahtunut vuonna 2022 yhtään henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Kymmenen vuoden aikana Utsjoen henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksessä on nähtävissä selvästi onnettomuusmäärien painottuminen vuosien 2013–2015 välille. Vuodesta 2016 eteenpäin henkilövahinko-onnettomuuksia on tapahtunut vain vuonna 2017 ja 2019. (Kuva 38.) Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on tilastojen perusteella varsin pieni, jolloin yksittäiset onnettomuudet aiheuttavat hajontaa eri vuosien välillä.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Utsjoella on tapahtunut yhteensä 9 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joista 7 on loukkaantumiseen ja 2 kuolemaan johtanutta. Henkilövahinko-onnettomuuksissa on loukkaantunut yhteensä 20 ja kuollut 2 henkilöä.

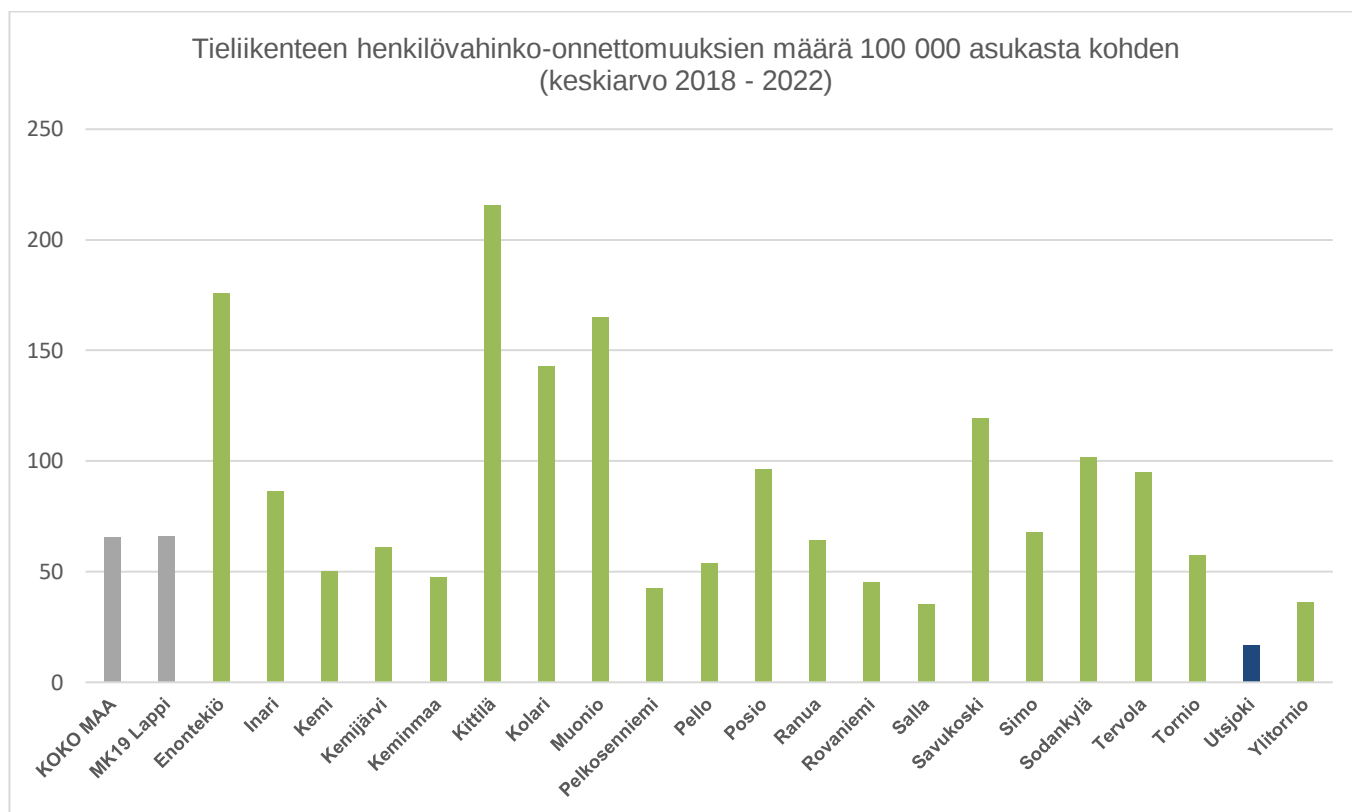

Kuva 38. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet Utsjoella 2013-2022. Lähde: Tilastokeskus

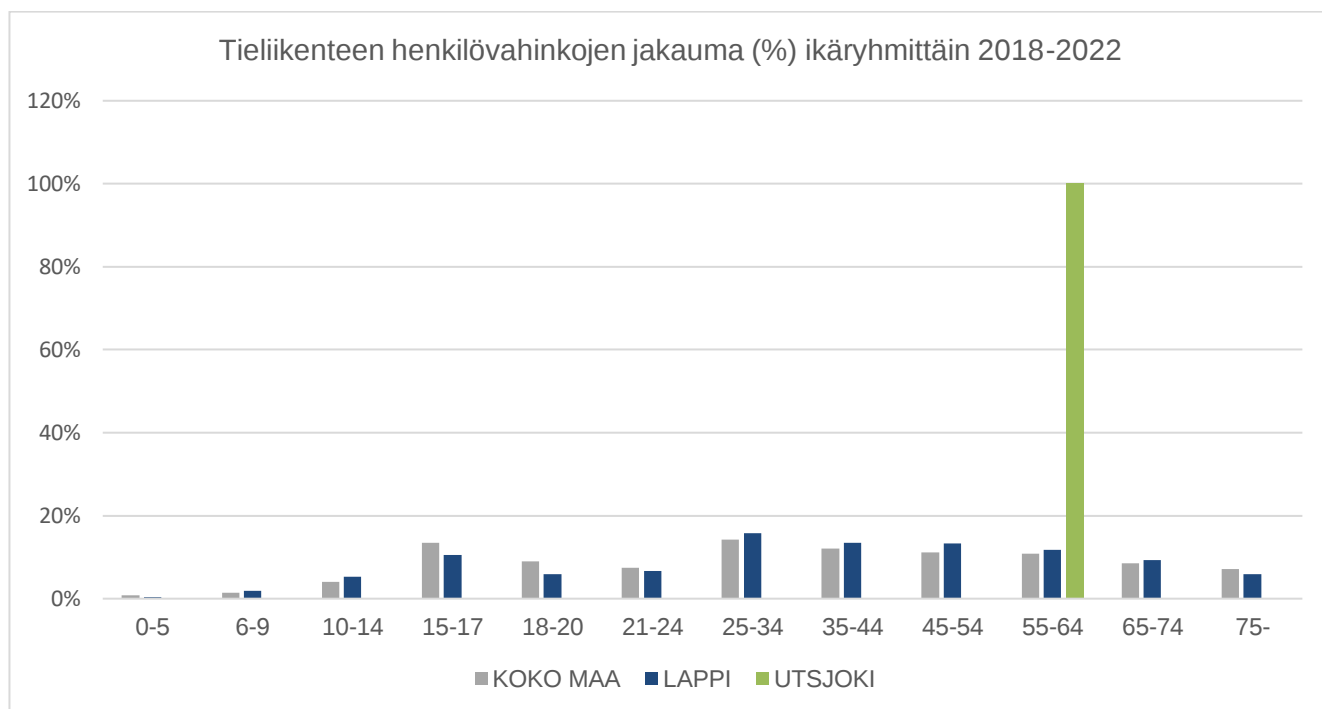
Viimeisen viiden laskentavuoden (2018–2022) aikana Utsjoella on tapahtunut ainoastaan yksi henkilövahinkoon johtanut onnettomuus. Tämän vuoksi seuraavassa käsiteltäviin viiden edellisvuoden onnettomuustilastoihin tulee suhtautua sen mukaisesti.

Asukaslukuun suhteutettuna Utsjoella tapahtuu keskiarvollisesti vähemmän henkilövahinko-onnettomuuksia kuin Lapin kunnissa keskimäärin. Asukasmäärällisesti lähes Utsjokea vastaavia kuntia Lapin maakunnassa ovat mm. Enontekiö, Savukoski sekä Pelkosenniemi. Myös näihin kuntiin verrattuna Utsjoella on poliisin tilastojen perusteella tapahtunut asukaslukuun suhteutettuna vähemmän henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. (Kuva 39.)

Ikäryhmittäin tarkasteltuna henkilövahinko-onnettomuuksissa loukkaantuneissa tai kuolleissa korostuvat merkittävästi 55–65-vuotiaat, sillä ainoa tilastoitu onnettomuus on tapahtunut tähän ikäluokkaan kuuluvalla osallisella/osallisille. (Kuva 40.)

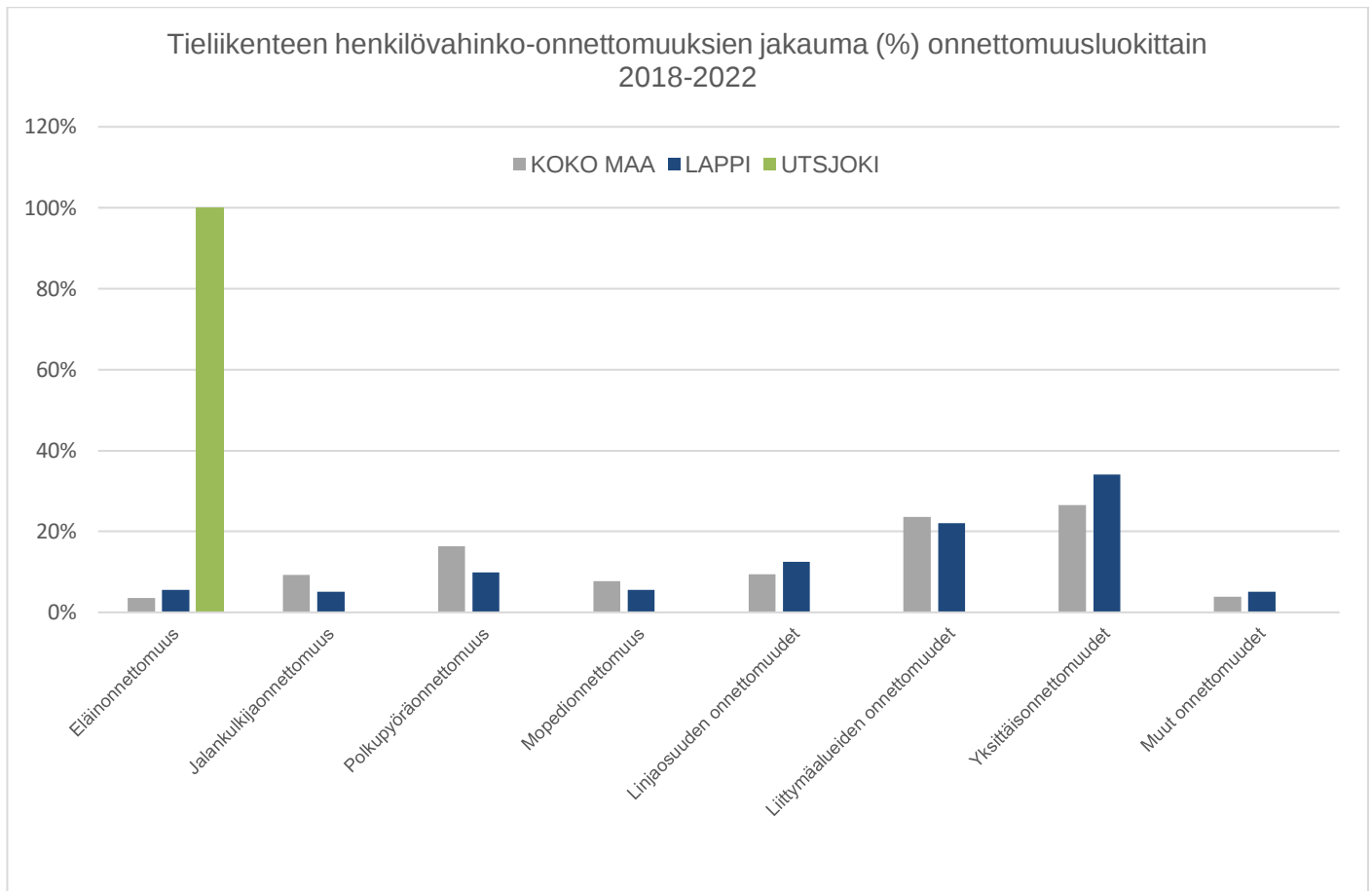

Kuva 39. Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä kunnan asukaslukuun suhteutettuna. Lähde: Tilastokeskus

Kuva 40. Jakauma ikäryhmittäin. Lähde: Tilastokeskus

Viiden vuoden aikana tapahtunut henkilövahinko-onnettomuus oli eläinonnettomuus. (Kuva 41.)

Kuva 41. Onnettomuusjakauma onnettomuusluokittain. Lähde: Tilastokeskus

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15–20 %) kohdistuu kuntasektorille.

Onnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat muun muassa:

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut),
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta,
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille,
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä
- muut vastaavat suorat kulut.

Liikenneonnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia voidaan arvioida vakavuudeltaan erilaisille onnettomuuksille määritettyjen yksikkökustannusten perusteella. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät onnettomuuksien aineelliset vahingot ja uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Utsjoen kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 0,07 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 10 000–15 000 euroa/vuosi (keskiarvo 2018–2022).